BONDIA® ARUBA

E

Kico tin di mustra... Faltando 1 aña pa eleccion...?

Diasabra 20 di APRIL 2024 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

Pronto Cas Marie ta habri un di dos localidad

Pagina 3

- **Minister Ursell Arends a atende e 'Vierlandenoverleg' riba tema Maritimo y Aviacion na Boneiro** *Pagina 6*
- **ONU ta aproba vacuna actualisa contra colera** *Pagina 7*
- **For di 22 di april ta cuminsa proyecto di reconstruccion di caminda di High Rise hotel** *Pagina 2*

United Farmers Aruba a tene un anochi informativo pa agricultornan

Pagina 4

Inez Weski ta declara cu fiscal a pidi su persona bira un testigo clave

Pagina 9

Puerto Rico: Casonan di dengue ta subi na 724

Pagina 11

BONDIA ARUBA

Awe ta tuma luga e siguiente Baki den Bario den Bubali

Despues cu dump di Parkietenbos a cera, e situacion di sushi rond di Aruba a bira hopi precario y un cantidad grandi di dump ilegal a aparece na diferente parti di e isla. Mirando e situacion, e minister encarga, Ursell Arends, a introduci e campaña Limpi Limpi, di cual a sali e proyecto Baki den Bario.

Diferente situacionnan a presenta na final di aña pasa y durante e aña aki relaciona na tiramento di sushi na unda ciudadanonan ta usa containernan di otro persona of instancianan pa tira nan desperdicio personal causando un molester. Den algun caso nan ta hasta tira e sushi na banda di e bakinan di sushi di forma iresponsabel.

Baki den Bario ta e oportunidad pa tur ciudadano deshaci di nan desperdicio di un manera responsabel y sin susha naturalesa di Aruba.

Na september 2023 a prome Baki den Bario a tuma luga na San Nicolas y a cuminsa na acepta cinco diferente tipo di desperdicio basa riba e tipo cu mas tabata yega na Dump Parkietenbos.

Despues di e prome actividad na San Nicolas, a tuma decision pa pone baki apart pa taira y carton, a cuminsa acepta azeta di cushina usa y a cambia e orario pa un ora mas prome, for 7or di mainta te cu 11or di mainta.

E meta di baki den bario ta pa stimula e habito di separacion di desperdicio den comunidad y e aumenta e cantidad di materia cu ta wordo colecta pa asina di e forma aki e por wordo recicla y procesa debidamente.

Na algun ocasion di Baki den Bario a bin encontra asbestos, cual no ta wordo acepta den e actividadnan di Baki den Bario. Esaki ta pa motibo cu asbestos tin companianan specifico cu tin permiso di DTI pa atende cu esaki cu normanan estricto cu e companianan aki mester sigui.

Segun minister Arends a indica anteriormente den e ultimo censo a constata cu tin alrededor di mil cas cu ainda tin asbesto na nan propiedad cu mester bay wordo atendi cune, pero tin normanan y DTI tin permiso otorga na cierto companianan solamente cu mag di atende cu asbestos.

Pa e motibo aki no ta acepta asbestos durante e actividad di baki den bario, tambe pasobra esaki ta representa un peliger inmenso pa salud di tur esunnan cu ta trahando den e actividad aki.

For di 22 di april ta cuminsa proyecto di reconstruccion di caminda di High Rise hotel

September di aña pasa ariba nan pagina oficial di Facebook, DOW a anuncia un otro proyecto cu lo tuma luga den e area di Palm Beach, pa esaki, nan a informa cu dialuna 22 di april e proyecto di reconstruccion di caminda na High Rise fase 1 lo cuminsa.

E prome parti lo ta e reconstruccion cu lo ta e area dilanti hotel Riu Antilla cu segun nan, lo tin un duracion di 7 siman y automobilistanan lo mester desvia riba avenida Nelson O. Oduber, tambe lo pone drenahe nobo y ductonan di awa preto nobo bou caminda.

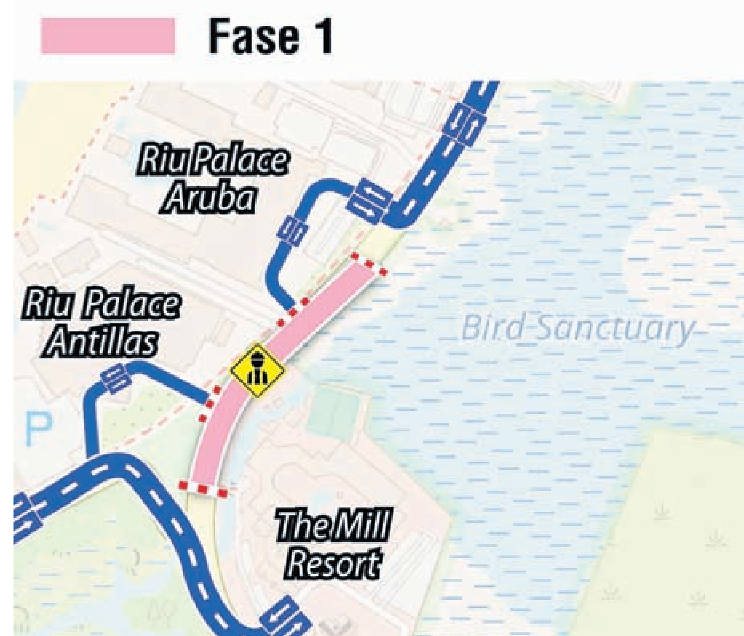
Na september di aña pasa, nan tambe a informa cu e di dos parti ta mesun tipo di trabounan cu ta wordo realisa den e prome parti, pero esaki lo ta entre South Beach y e hotel Holiday Inn. E di tres parti ta encera reconstruccion di e wandelpad y trottoir entre Riu Antilla te cu Holiday Inn.

DOW a informa cu inicialmente e plan tabata pa tene destaho publico aña pasa y cuminsa e cu e trabaonan di e prome parti y caba cu esaki pa final di aña, pero nan a agrega cu esaki por a logra solamente si no tabatin retraso den e proyecto pa motibo di awasero of materialnan cu lo mester bestel di afo.
Nan a splica cu teniendo na cuenta na unda e trabaonan mester tuma logra, esta e area di High Rise, materialnan cu mester bin di afo y probablemente retraso pa motibo di awasero, nan a tuma e decision di tene destaho y otorga e trabou e aña pasa, pero trabaonan pa e proyecto ta bay cuminsa awor.

J.E Irausquin Boulevard lo ta accesibel solamente pa trahadonan y turistanan yega na nan destinacion, manera nan a anuncia.

Pa esaki, algun ciudadano concerni riba rednan social a señala cu "ta spera cu no ta solamente pa trahado di hotel pero tambe pa trahadonan cu ta envolvi cu turismo cu mester yega na e turista? Of nos mester pidi un permiso special?"

Potretnan cortesia di DOW ta ilustra e desviacion cu ta bay tin y ta pidi na automobilistanan pa tene na cuenta cu esaki.

Pronto Cas Marie ta habri un di dos localidad pa sigui brinda asistencia na pashent cu demencia

Stichting Cas Marie ta un di e instancianan na Aruba cu ta enfoca riba brinda asistencia na pashentnan cu ta sufri di demencia. Lisette Does, coordinador di actividad di Cas Marie, ta conta den un entrevista cu Bon Dia Aruba con e fundacion ta traha, e diferente aspectonan importante pa yuda e pashentnan cu demencia y ta indica si ta mira un tendencia di aumento of caida den casonan di e enfermedad aki.

Cas Marie ta un pasadia pa personanan di tur edad cu ta sufri di demencia y ta habri di dialuna pa diabierna. Antes e tabata habri te cu diahuebs, pero aworaki e demanda ta birando mas grandi y a cuminsa habri riba diabierna tambe, desde dos pa tres luna atras nan ta habri riba diasabra tambe. Segun e demanda bay, nan por habri shete dia pa siman.

Does a splica cu aworaki Cas Marie ta bezig cu un di dos localidad. For di 2016 a funda Cas Marie na Savaneta y aworaki e fundacion a wordo acerca desde fin di aña pasa door di un famia cu a haci donacion di un cas pa converti esaki den e di dos localidad di Cas Marie na Macuarima.

El a sigui splica cu na e localidad nobo nan lo cuminsa habri di dialuna pa diabierna, te ora cu e demanda crece nan lo pasa over na habri diasabra y diadomingo tambe.

Does a indica cu pa e localidad di Macuarima tin un idea un poco diferente compara cu Cas Marie na Savaneta. Pues nan kier habri e localidad nobo dos dia special pa e hendenan cu tin principio di demencia.

El a splica cu Cas Marie na Savaneta a ripara cu tin personanan cu comienso di demencia unda casi e no ta riparabel ainda, y nan tin berguensa di yega na e localidad na Savaneta pasobra esnan cu ta bishita Cas Marie Savaneta ta hopi avansa caba y tin biaha e edad ta mas halto tambe.

"Personanan di edad mas abao cu ta wordo diagnostica cu demencia y ta apenas den e etapa di inicio di esaki, pero ora cu topa cu hendenan hopi avansa caba den nan demencia y cu tin edad mas halto, e confrontacion ta mucho grandi y e ora dicidi pa habri na e localidad nobo toch dos dia special pa e hendenan aki y pa nos purba yega na nan tambe," el a subraya.

El a resalta cu na Aruba cu nan a ripara cu esnan cu tin comienso di demencia tin hopi berguensa pa bisa cu nan tine. A pesar di esaki el a indica cu durante e ocho añanan cu e tin trahando na Cas Marie el wak cu e topico a bira mas moderno si y ta habriendo, pero toch e ta habri pa esnan cu tin edad grandi y no pa esnan cu ta mas hoben.

"Nos ta haya jammer. Esnan cu ta mas hoben, si nan meld aan trempan, por haya e actividadnan terapeutico cu por mantene e habilidadnan basta firme ainda pa e demencia no ataca nan mahos di biaha. Eynan e punto ta pega cu esnan cu tin un comienso no ta yega facil pa motibo di berguensa di parti di e pashent mes of tin biaha di parti di e famia mes tambe," Does a remarca.

El a destaca cu esaki por tin consecuencianan pa e pashent si no wordo atendi manera debe ser. "Cu e programanan cu nos ta ofrece y cu nos structura, e amor y guia cu nos ta duna, nos por stabilisa e demencia pa basta largo," el a agrega.

Cas Marie ta un fundacion y ta ricibi un parti su fondonan den subsidio y pa e resto, el a splica, nan ta haci trabaonan extra pa yega na donacion y tambe e clientenan cu ta bishita e pasadia ta paga un contribucion pa cubri entre cuminda y gastonan di servicio na e pasadia.

Does a agrega cu Cas Marie ta coopera tambe cu diferente instancia, ta duna charla na scolnan y recientemente a ricibi stagiairenan for di Belgica tambe.

Cas Marie tin total di 34 pa 35 cliente y tur dia nan ta ricibi 23 te cu 24 persona pa dia. Tin cliente cu ta bin tur dia, tin cliente ta bin dos bes pa siman y tin cu ta bin tres bes pa siman. Esaki ta bay conforme cu loke famia ta desea y e evaluacion cu Cas Marie mes tambe ta haci.

Den algun caso e demencia por manifesta den forma agresivo y den casonan asina, e fundacion mes ta recomenda pa baha e cantidad di dianan cu e pashent ta bishita Cas Marie.

Does a splica cu tur persona tin un tipo di demencia ariba un diferente manera y cada hende tin un caracter. Ta importante pa tene cuenta cu un persona cu demencia tin su caracter personal mes, di unda e ta bin, ki famia e tin, kico funcion e tabatin y ki tipo di demencia e tin, y cada demencia tin su caracter, cada tipo tin cierto aspectonan cu ta resalta apart di e caracter di e persona mes.

El a indica cu di e diferente tipo di demencia cu tin, e tipo mas comun entre e clientenan di Cas Marie di edadnan halto ta Alzheimers. Ora cu ta papia di esnan di edad mas abao tin complicacion cu algo otro tambe, por ehemplo e combinacion di Parkinsons y Alzheimers.

El a splica cu den hopi caso e ta depende di ki tipo di bida, mas tanto entre e pashentnan di edad mas abao, e persona hiba pasobra hopi biaha e hendenan mas hoben ta haye dependiendo di e estilo di bida cu nan a hiba. Diferente factor por contribui na causa demencia, entre otro trastorno, no drumi bon, alimentacion y depresion.

Situacion di demencia no ta baha, Does a indica y aunke e no tabata dispone di cifranan specifico, el a indica cu a base di tendencia y e cantidad di hendenan cu ta yega Cas Marie, e ta keda un proceso cu ta andando keto bay. Constantemente tin hende ta yega pa pidi ayudo locual ta señal cu tin casonan ta keda bin dilanti.

Esaki ta sin agrega e cantidad di caso di hendenan cu tin demencia pero cu tin miedo of berguensa di busca ayudo. El a señala cu esaki ta hopi comun entre e pashentnan di edadnan mas abao. El a indica cu "patras di cortina" nan ta wordo acerca tambe pa personanan cu no kier ta habri tocante nan situacion, locual ta indicacion cu tin casonan cu no ta bin dilanti y cu ta keda un tiki patras di cortina y no ta haya e guia suficiente.

"Nos famia di Cas Marie tin hopi amor y pasenshi pa guia e hendenan tur dia, tur dia ta algo nobo, no tin un programa fiho cu bo por sigui pasobra bo ta traha cu hende y tur dia nan ta bin diferente," el a remarca.

Does a resalta cu awendia innovacion tambe ta un parti importante. Tin trahadornan mas hoben cu ta bin cu otro ideanan di actividad pa bin cu algo nobo, nan ta pone esaki den practica y nan ripara cu e ta traha, locual ta importante pasobra nan no por keda pega den con cosnan tabata wordo realisa den pasado.

Ademas, el a agrega, e clientenan di antes ta diferente na clientenan cu ta drenta awendia y esaki tin di haber cu gusto, tin di haber cu manera di biba, tin hasta tin di haber cu vestuario, tattoo of religion, entre otro.

"Tin cosnan cu nos tin cu acepta y adapta na nan. Na final tur persona nos tin cu atende y no por discrimina niun hende. De todo un poco nos tin cu traha e aroz con pollo ey pa e por funciona tur dia pa nos tur ta satisfecho cu e trabao y contento y pa hendenan bay contento cas y pa nan bin back mañan," el a enfatisa.

BONDIA ARUBA

United Farmers Aruba a tene un anochi informativo pa agricultornan

Diahuebs ultimo 18 april a tuma luga na Biblioteca Nacional di Aruba un anochi informativo pa agricultornan denomina"Vision of the New Economic Pillar of Agriculture" organisa pa United Farmers Aruba cu presencia di Ministerio di Naturalesa, Ministerio di Economia y e compania di financiamento Qredits.

Gregory Fung di United Farmers Aruba a expresa cu esaki tabata un anochi di informacion pa esnan interesa den topico aki por scucha y conhuntamente cu nan organisacion wak ki sorto di solucion por trece dilanti, "na final di dia bo ta scucha riba e area di ministernan nan ideanan pero nos mes no sa, awo ta e momento pa nan saca afo di nan banda con nan ta wake y conhuntamente nos a habri e sala pa scucha e preocupacionnan cu por ta nos no sa."

E punto principal di esaki ta pa haya sa kico ta e meta y kico ta e plannan pa loke ta trata e oportunidadnan agricola, e punto ta keda riba kico a wordo haci y pa cuminsa haci "awe ta un anochi cu a nos kier presenta nos punto, ministernan mes tambe ta presenta nan punto y nos ta dunando e plataforma pa yega na nos miembronan," el a bisa.

Recientemente minister di Economia, Geoffrey Wever a biaha pa Hulanda y a bishita instituto Wageningen University and Research pa explora e posibilidad di cooperacion pa pusha e desaroyo di agricultura comercial, aplicacion di tecnologia innovativo pa produccion comercial di entre otro fruta y berdura ta esencial pa stimula agricultura comercial, cooperacion cu institutonan di conocemento ta parti esencial pa desaroyo di agricultura comercial como un pilar nobo di Aruba su economia, segun un comunicado di minister Wever na luna di maart ultimo a sigura.

Fung a duna su comentario riba esaki indicando cu "ta un oportunidad pa nos comerciante sa kico ta wordo haci y kico Hulanda tambe por yuda nos cune, pasobra inversionnan ta keda na Aruba."

Pa nan como organisacion ta importante pa por trece e ministernan concerni aden y laga pueblo y esnan interesa presenta nan inkietud of dudanan na ministernan pa por soluciona nan problemanan.

E preocupacion di mas grandi cu nan tin na e momentonan aki ta "energia" manera Fung a sigura, "energia ta tumando hopi di nos, pasobra nos ta pagando e tarifa di mas halto di Elmar y tur tecnologia nobo tin energia den dje."

Riba e pregunta si nan a trece e punto dilanti caba na conocemento di gobierno, Fung a indica cu pa varios biaha nan a informa riba esaki "pero awor mas cu nunca bo ta wak cu ta un peso mas grandi."

Nan no por cuminsa busca otro alternativa pa energia debi cu nan tin algun cosnan pendiente y nan no mag di haci esey riba un huurgrond "dus tanten cu bo no tin e plataforma pa tur hende sa kico ta e problemanan, nos no por hacie" el a finalisa.

Minister Ursell Arends y su ekipo a presenta un maneho nobo pa sector primario e cual ta involucra esnan dedica na agricultura cria di bestia y tambe na pesca, tambe a informa cu proximamente ta bay publica e maneho nobo riba e website www.publico.aw

Minister Arends a declara cu World Bank den su rapport di 2020 a destaca cu tin cinco obstaculo na Aruba cu ta preveni desaroyo di sector di sector primario manera nan kier desaroy'e y eynan por papia riba siguridad di alimentacion, tema di tereno y coriente tambe ta keda como un problema caminda ministerionan di Naturalesa como esun di Economia, Energia y Infrastructura ya caba ta combersando riba con nan ta bay cambia e maneho di con esaki ta structura y loke nan ta mira ta cu Santa Rosa ta hunga un rol hopi mas grandi pa loke ta trata otorgamento di terenonan cu ta den ROPV y ROP destina pa sector primario.

"Esey ta concretisando na e momentonan aki pa asina duna empuhe na sector primario pa nos por papia e ora ey di Food Security, den e rapport di World Bank di 2020 a bin dilanti cu na Aruba tabata cultivando menos di 1% di fruta y berdura, awor na 2023 nos a yega na 3%, e plan ta pa aki cuatro aña yega na 10% y pa 20230 nos kier pa Aruba yega na 25%, anualmente nos ta importa mey biyon florin den fruta y berdura y si nos por cuminsa cultiva esakinan den nos propio pais y mantene un porcion di mey biyon florin cu ta bay afo, nos por garantisa cu nos por alimenta nos hendenan miho, cu ni un producto lo tin kimico y pa duna nos pueblo cuminda di calidad," minister Arends a sigura.

Tambe, ekipo di minister a splica cu den e maneho nobo lo tin e implementacion di GAP (Good Agricultural Practices) e cual ta trata di un serie di guia ariba cual agricultornan lo mester basa nan practicanan pa asina yega na un certificacion.

E tipo di standarisacion aki ta enfoca por ehempel ariba uso di pesticida, proteccion ambiental y trato di cria, e implementacion di GAP lo wordo haci den fase pa asina mantene control ariba su desaroyo den e comunidad di agricultornan.

Pa loke ta trata duda y preocupacion di esnan cu tabata presente, a puntra riba GAP caminda minister Arends a señala cu nan ta trahando riba duna proteccion na productonan di "herencia cultural" manera webo, pa nan por sigui produci sin cu lo por haya problema cu otro departamento na futuro pa loke ta trata produccion.

Riba e topico di hardin di alimentacion na varios scol, un persona presente a puntra si tin suficiente tereno pa esaki y minister Arends su contesta ta cu ROP y ROPV ta indica cua ta e terenonan cu mester wordo usa pa plantacion y cria di bestia, "aworaki esey ta un di e dos problemanan mas persistente, loke ta tereno y coriente, pasobra mayoria di agricultor cu ta usa tecnologia no ta dependiendo mes hopi di awa cu nan ta depende coriente, tereno pa sector primario ta bay wordo reorganisa pa Santa Rosa y nan ta bay zorg pa terenonan duna no wordo usa pa otro cos y con pa coregi esun cu a duna caba."

A puntra tambe riba financiamento pa proyectonan nobo of negoshinan cu a cuminsa caba na unda Nathaly Harms di Qredits a contesta esakinan indicando cu nan ta ofrece loke ta yama E fondo di Agri-Fund cu ta provee prestamo na interes reduci di solamente 2% pa sumanan entre Afl. 5.000 y Afl. 200.000.

E Agri-Fund tin un capital total di 3 miyon florin cu pa ser inverti den proyectonan agricola comercial, ademas pa apoya empresarionan actual y esnan aspirante den sector, Ministerio di Naturalesa, Ministerio di Economia conhuntamente cu nan ta ofrece "Agri-Business Academy" cu for di 2022 e programa aki ta dirigi na fortalecemento y conocemento di habilidadnan den Business Management.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V.
Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Andreina Morillo
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
sulaika.croes@cspnv.com
Sulaika Croes

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

Editorial

Kico tin di mustra... Faltando 1 aña pa eleccion...?

Nos ta yegando na e momento cu ta faltando un aña pa eleccion pa Staten. Cu esaki na mente lo mester contempla loke ta bay tuma haci ainda den gobernacion. Pa e partidonan den e coalicion ta importante pa por mustra cu nan a cumpli cu (mayoria) di e deseo y promesanan proponi den campaña y formacion di gobierno, o kico por haci ainda te na fecha di eleccion. Asunto cu a keda pa regla ainda no falta, tanto den accion o proyecto concreto como den legislacion cu mester pasa e trayectoria di aprobacion ainda, si acaso cuminza cu esaki.

E necesidadnan directo ta mas cu obvio, manera e urgencia pa percura pa e proyecto di mehoracion di e plantanan di purificacion di awa procesa cuminza mas pronto posible. Den e caso aki nos tin un situacion bastante peculiar unda e (falta di) accion gubernamental ta al borde di reta comunidad, di un banda percurando den ritmo di morocoy pa e preparacion di e compania estatal cu mester bay asumi responsabilidad pa e plantanan di purificacion, y di otro banda creando confusion ta ken ta responsable pa kico, o ken ta esun cu ta tratando di alarga e proceso, y pa ki motibo. Mientras tanto a cuminza ripara mas preocupacion y protesta di banda empresarial, especialmente di e empresanan hotelero cu ta situa cerca di e planta principal na Bubali. Ta imaginable cu promer cu nos yega na eleccion mes, ya caba nos lo tin un situacion di emergencia na e planta menciona, cu ta ricibi e awa sushi di henter e area di hotel, creando un situacion cu lo daña nomber di Aruba pa basta tempo den publicidad internacional. Contrario na e crisis di Covid-19, esaki lo ta un desastre completamente di fabricacion 'crioyo', crea y facilita pa gobernacion menos cu mediocre. Ta straño cu realmente nos no ta mira tanto expresion di preocupacion pa e situacion aki, tampoco di banda di organizacion empresarial o institucion semi-gubernamental turistico, mientras cu cualkier situacion cu empeora lo afecta e sector directamente, tambe pa e cercania di e planta menciona. Nos ta warda te dia awa sushi ta core riba caya banda di e hotelnan, envez di core den e tubonan bao tera? Si e problema ta e reparticion di e 'bolo' nobo di puesto den e empresa nobo, no por yega pronto na un 'gentlemen's agreement' ya cu di tur manera ta nan 'hendenan di confianza' mester haya puesto, basta comunidad no core e riesgonan grandi aki?

Nos ta mira bunita presentacion di legislacion tocante derecho di naturaleza na universidad, pero esaki ta parce nos mero 'window-dressing' pasobra hasta cambio mas urgente den nos Constitucion no ta tuma lugar pasobra no tin un base parlamentario pa esey (14 voto na fabor). Ademas, introduccion den Constitucion no ta garantia di creacion y introduccion di ley specifico cu ta duna bida real na loke Constitucion eventualmente lo formula den sentido general. Y ademas, nos pais tin un trayectoria bon conoci, y no asina bunita, di introduci ley y despues olimpicamente 'lubida' e recursonan cu mester pa haci implementacion efectivo.

Mientras tanto no ta previsible tampoco cu den e aña cu ta keda lo tin, ni introduccion di ley specifico di proteccion di algun aspecto di naturaleza, ni uso dentro di lo posible di loke tin actualmente. Tur loke nos ta describi aki pa maneho di naturaleza ta conta tambe pa maneho di desperdicio solido, unda gobierno ta mustrando un incapacidad hasta pa maneha e procesamento di desperdicio medico, cu na e momento aki ta montonando na Parkietenbos, mientras e asunto di e permiso (hindervergunning) pa opera e incinerador ta pega ainda den corte. Ta previsible cu den e aña nos dilanti no ta bay tin tampoco ningun avance significativo den henter e asunto di maneho di desperdicio, tambe pasobra e partido mayoritario den coalicion no ta bay permiti ningun victoria di e partner junior, cu eleccion den porta...

Otro asunto clave pa otro aña ta e maneho di suministro di energia, cu den e ultimo aña a mira un parada di alternativa di apariencia atractivo, pero sumamente dudoso. Mas di tres aña pasa a firma e promer acuerdo pa importacion di gas natural den forma liquido, y te awe no ta mira nada concreto, pa motibo obvio. Un cos ta pa duna comunidad optimismo basa riba nada real, otro cos ta realiza e cosnan aki den termino real empresarial, tumando na cuenta e condicionnan adverso manera e medio aki a ilustra na varios ocasion. Despues a bin e tremendo idea di produccion di hidrogeno, cu ta sufri igual destino pasobra propaganda ta un cos, pero plan empresarial viable ta otro asunto. Mientras tanto nos no ta logrando nada riba tereno di energia renovable, cu un parque solar na aeropuerto y un na Lago Heights ambos den paro total, sin cu ni oposicion ta dedica un momento di preocupacion na esaki, corda pa gobierno mes haci algo. Contal cu nos ta 'back to square one', cu solamente e proyecto di molino di biento na Vader Piet, cu ta data di 2008, exactamente 16 aña pasa...

Tur esaki ta significa cu e actual gobierno no a logra nada? Esey no ta asina, tin area den cual a tuma paso y cu resultado. E problema mayor cu mester a atende ta e crisis financiero na nivel gubernamental, den cual hopi energia a bay den combati e deseonan Hulandes. Di tur manera nos tin supervision financiero di gobierno di Reino, garantizando cu locura local cu finanzas publico ta practicamente exclui. Esaki ta conta tambe pa e proximo gobierno na 2025, cualkier cu e ta...

Minister di Finanzas a reuni cu directornan ehecutivo cu ta representa Reino Hulandes na IMF y na Banco Mundial

E siman aki Minister Maduro di Finanzas ta atende e IMF Spring Meetings na Washighton DC y ta haci uso di e oportunidad pa topa cu e representantenan di Reino Hulandes na IMF y na Banco Mundial.

Minister Maduro a bishita Sr. Paul Hilbers kende ta executive director na IMF den representacion di Reino Hulandes. Un reunion den cual e mandatario a repasa e desaroyonan positivo di Aruba y den cual a gradici pa e yudansa tecnico cu Aruba ta ricibi via IMF y via CARTAC cu ta organo Caribense cu ta yuda cu varios proyecto capacitacion.

Minister Maduro a reuni tambe cu Sr. Eugene Rhuggenaath kende ta e Executive Director cu ta representa Reino Hulandes na Banco Mundial. Como cu Sr. Rhuggenaath ta ex-prome minister di Corsou, un parti di e reunion a tuma luga den nos dushi idioma Papiamento. Den e reunion aki tambe Minister Maduro a repasa e desaroyonan mas recien na Aruba y a gradici pa e yudansa tecnico di Banco Mundial. E mandatario a indica cu tin un investigacion riba gastonan di gobernacion, cu debi na prioridad cu mester a wordo duna na ehecucion di e trabaonan pa cumpli cu e Landspakket, ainda ta pendiente.

Ta importante pa e representenan di Reino Hulandes ta na altura di e desaroyonan di Aruba pa asina nan por yuda pa e interesnan di Aruba tambe haya debido atencion den e plataformanan internacional. Aunke Aruba como parti di Reino Hulandes no por haya fondo fia na IMF of Banco Mundial, nos por conta si cu nan experticio y netwerk pa e capacitacion cu ta necesario pa desaroya nos Pais.

Minister Ursell Arends a atende e 'Vierlandenoverleg' riba tema Maritimo y Aviacion na Boneiro

Diamars 16 di april, mandatarionan encarga cu Transporte di e Paisnan den Reino Hulandes a reuni na Boneiro den cuadro di Vierlandenoverleg riba e tema di Maritimo y Aviacion. Aruba a wordo representa door di Minister di Transporte, Sr. Ursell Arends, hunto cu director di Directie Luchtvaart, Sr. Edwin Kelly y director di Directie Scheepvaart, Sr. Rene Donata.

Vierlandenoverleg ta un reunion formal entre e cuater paisnan den Reino Hulandes. E proposito di e reunionnan aki ta pa discuti y coordina asuntonan comun y temanan relevante pa e bienestar y cooperacion mutuo di e paisnan involucra. Representantenan di e otro tres paisnan tabata Minister Harbers di Hulanda, Minister Lambriex di Sint Maarten y Prome Minister di Corsou Sr. Pisas hunto cu autoridad y experto den e area di Aviacion y Maritimo di cada Pais.

Puntonan clave di e reunion tabata entre otro harmonisacion di leynan entre e cuater paisnan y cumplimento cu normanan di ICAO (International Civil Aviation Organization) y IMO (International Maritime Organization) cu enfoke riba conectividad y maneho sostenibel.

E combersacion tecnico entre e ministernan a demostra un comprension profundo di e desafionan y importancia di cooperacion den e sector aereo y maritimo. Aruba ta reconoce e complehidad di e dos sector aki pa cual motibo ta gradici e asistencia necesario di Hulanda cu tin e capacidad y experticio riba e area nan tecnico y di siguridad. Tambe Minister Harbers a menciona coordinacion y consistencia riba trabounan internacional, specialmente ora ta trata di supervision y cumplimento di e sectornan cu standardnan internacional.

E Vierlandenoverleg a conclui cu acuerdonan firme y un plan di accion claro pa e futuro maneho di aviacion y maritimo entre tur cuater Pais den Reino Hulandes. E combersacionnan a accentua e importancia di adaptabilidad y innovacion den un mundo cu ta cambiando rapidamente y teniendo na cuenta cambio climatico.

Na final di e encuentro Minister Arends a tene un reunion bilateral cu Minister Harbers unda a concretisa y formalisa puntonan di cooperacion entre Aruba y Hulanda. A establece esakinan den un ambiente ameno y constructivo reflehando e apoyo di Hulanda ya existente.

Asina bon
Nos Papiamento ta...?

Con ta traduci 'wraking'...?

Den nos edicion di e siman aki di nos articulo semanl tocante Papiamento, atencion pa algun aunto di idioma cu ta surgi den e dianan aki. Un di nan ta loke ta yega na nos a traves di nos sistema hudicial cu ta basa riba Hulandes. Recientemente a sali den publicidad un caso di asina yama 'wraking' den corte local. En corto tabata trata di un caso unda abogado di un di e partidonan den e disputa legal a haya cu cierto expresion di e huez tabata indica cu e no tabata completamente imparcial den e asunto. Na Hualndes e accion aki yama un 'wraking', y e verbo corespondiente ta 'wraken'.

A primera vista e palabra aki ta parce algo cu nos conoce di Hulandes di tur dia, cu ta 'wraak' (venganza) y 'wraak nemen' (tuma venganza). E conclusion ey no ta asina leu di realidad, pasobra den e caso den corte ta trata di un accion cu un partido ta tuma como reaccion riba algo cu a sucede den corte; pues no literalmente tuma venganza, sino actua inmediatamente riba algo cu no ta aceptable pa e partido ey.
Ya cu nos ta tratando un tema hudicial, algo mas di con e proceso di 'wraking' ta sigui. E obhecion treci dilanti, e wraking, ta conduci na e presentacion di e asunto na un camara di tres huez, e 'Wrakingskamer' cu ta trata e asunto. Esaki ta sucede ora e huez no ta acepta e accion contra su persona, e por tambe acepta e obhecion y propone pa otro huez tuma e caso.
Awor, kico ta un bon sustitucion na Papiamento di e palabra 'wraking' o nos ta keda usa esaki mes? E abogadonan entre nos lo no tin problema pa keda usa e termino na Hulandes, pero resto di pueblo lo ta busca un traduccion pasobra papia di "el a wraak e huez" ta keda un poco incomodo. Na Spaño e termino indica ta 'recusación', cu ta liga na e verbo 'recusar'. 'Recusar a un juez' ta significa expresa e opinion cu e huez no ta apto pa dirigi e caso hudicial pa motibo di un interes special; sea e tin un conflicto di interes (p.e. ta trata di un persona cu e conoce), o e tin un opinion fiho desfavorable pa e partido cu ta 'recusa'.
Logicamente e verbo 'recusar' no ta asina distante di e verbo 'acusar' ya cu ambos ta di mesun origen y ademas 'recusa' no ta asina leu di 'acusa' e huez di no ta imparcial, loke en principio tur huez lo mester ta.
Ta importante tambe trata e posibilidad cu ta usa e verbo 'to recuse' di Ingles; ultimo tempo cu tanto caso hudicial na Merca cu ta hala atencion internacional regularmente, e mesun fenomeno ta bin dilanti na e pais ey, por ehemplo den e casonan hudicial di ex-presidente Trump. 'To recuse' tin e mesun contenido ya splica pa e caso di Spaño. Ora e persona rechaza o desafia, manera den caso di un huez, mes dicidi di retira for di e caso, ta papia di 'to recuse oneself'. E forma aki no ta existi na Spaño; no ta papia di 'recusarse' o algo por el estilo. 'Recusar' ta solamente e acto di desaproba o desafia e huez, e no ta den uso pa describi e acto di e persona 'recusa' pa hala atras den e caso. Pues nos no ta kere cu ta na su lugar pa na Papiamento cuminza papia di 'e huez cu a recusa su mes'. E huez a opta pa retira di e caso, nos por bisa tambe.
Otro palabra Hulandes conoci den nos sistema hudicial ta 'dading' cu ta bin dilanti ora huez propone y ordena un consulta entre e partidonan den e litigio pa yega na un acuerdo mutuo. Un 'dading' ta anto un convenio specifico, den cual e partidonan envolvi ta suaviza nan posicion original pa yega na e acuerdo, sea pa termina un actual disputa, o pa evita un disputa den futuro. E huez den e caso por formaliza e acuerdo mutuo den su veredicto, pero e acuerdo por keda tambe concreta den un acuerdo fuera di husticia.
En corto algo ainda di e origen di 'dading'; esaki ta bin muy probablemente di Hulandes antiguo, unda a combina e palabra 'dag' y 'geding'. Den e caso aki 'dag' ta referi na e fecha, e dia di audiencia den corte y 'geding' ta sinonimo na 'disputa'. A yega na e 'dading' di awendia via diferente forma den Hulandes antiguo, manera 'daghedinc, dadinc, daghedinc, dadinghe'.

No ta nos intencion pa trata henter nos terminologia huridico aki, pero segun cu nan ta aparece den nos publicidad local nos lo trata nan.

Casonan di dengue ta surpasa 5.2 miyon den continente Americano, surpasando record anual

(CNN) — Casonan di Dengue ta aumentando den continente Americano, cu casonan reporta yegando 5.2 miyon te cu siman aki, surpasando un record anual poni na 2023, segun Organisacion Panamericano di Salud (PAHO).

Vocero di PAHO, Ashley Baldwin a bisa CNN diahues cu a reporta 5,214,480 caso di dengue na America te cu diaranson. Den henter 2023, e cantidad total di caso reporta na e region tabata 4,572,765.

"Nos ta den un situacion di emergencia pa motibo di dengue," director di PAHO, Jarbas Barbosa a bisa den un sesion cu prensa diahuebs.

Paisnan den hemisferio sur ta esnan mas afecta te awo, cu Brazil contando pa un mayoria di caso. Na februari, Rio de Janeiro a declara estado di emergencia di salud publico memey di un aumento di caso.

Na Peru, 20 di e 25 region di e pais ta bao alerta di salud pa e epidemia, cual a aumenta na mas cu 155mil caso, gobierno a bisa e siman aki. 146 persona a fayece.

E situacion ta parce di a stabilisa den simannan recien na algun hotspot Sur Americano, pero PAHO a adverti cu otro pais den e region, incluyendo esnan den hemisferio nort, mester prepara pa e yegada di spring y temperatura mas cayente.

E aumento di dengue por ta atribui na varios factor, PAHO ta bisa, incluyendo aumento di temperatura, evento di clima extremo, crecemento rapido di poblacion, y servicio di awa y saneamento inadecua, cu por crea criadero di sangura.

Te awo na 2024, America a reporta 1,858 morto di e malesa, menos cu e total di aña pasa, 2,418.

Un vacuna ta disponible y por tin un rol den reduci caso severo y morto, Barbosa a bisa, pero el a adverti cu e no ta capaz di interumpi brote inmediatamente.

ONU ta aproba vacuna actualisa contra colera cu por yuda combati un aumento di caso

(AP) – Organisacion Mundial di Salud (WHO) a aproba un version di un vacuna contra colera ampliamente usa, cu por yuda atende un aumento di caso cu a agota e reserva global di vacuna y a laga paisnan mas pober luchando pa contene epidemia.

WHO a autorisa e vacuna, fabrica pa EuBiologics, cu tambe ta haci e formulacion usa awo, siman pasa.

E version nobo, yama Euvichol-S, ta un formula simplifica cu ta usa menos ingrediente, ta mas barata y por fabrik'e mas lihe cu e version bieu.

A proba cu e vacuna ta yuda preveni e malesa diareico den investigacion di etapa avansa conduci na Nepal.

Aprobacion di WHO ta nifica cu agencianan donante, manera e aliansa di vacuna Gavi y UNICEF, awo por cumpr'e pa paisnan mas pober. Leila Pakkala, director di division di suministro di UNICEF, a bisa den un declaracion cu e agencia ta bay por reforsa suministro cu mas di 25%.

Gavi a calcula cu lo por tin alrededor di 50 miyon dosis pa e reserva mundial e aña aki, compara cu 38 miyon aña pasa. Dr. Derrick Sim di Gavi a referi na e autorisacion di Gavi como "un salvabida pa comunidadnan vulnerable rond mundo."

Sinembargo, ainda mester mas: Desde dia 14 di januari, paisnan afecta pa brote di colera a solicita 79 miyon dosis. Na januari, e agencia di ONU a bisa cu e reserva global di vacuna tabata "completamente agota" te cu comienso di maart. Pa e siman aki, WHO a bisa cu tin 2.3 miyon dosis disponible.

Colera ta un malesa di diarea grave causa pa un bacteria tipicamente transmiti door di cuminda of awa contamina. E ta mira mas tanto den areanan cu tin mal saneamento y falta di acceso na awa potable. Mientras mayoria di hende infecta cu colera no ta experimenta sintoma, esnan cu casonan severo mester tratamento rapido cu fluido intravenoso y antibiotica. Si lag'e sin tratamento, colera ta mata alrededor di un cuarta parti te mita di esnan infecta.

Desde ultimo januari, WHO a reporta mas di 824mil infeccion di colera, incluyendo 5,900 morto mundialmente, cu e nivelnan mas halto di caso reporta den Medio Oriente y Africa. E agencia di ONU a bisa cu aumento di temperatura cu ta permiti e bacteria di colera biba mas largo tambe a empeora brotenan y a conduci na e tasa di morto mas halto den un decada.

Agencianan di inteligencia Hulandes ta investiga desaroyonan politico y militar na Venezuela

(CuraçaoChronicle) - Agencianan di inteligencia Hulandes, MIVD y AIVD a uni forsa pa investiga e evolucion di e horizonte politico y militar na Venezuela. Nan enfoke ta extende na implicacionnan potencial pa e Reino di Hulanda, cu atencion particular na e paisnan constituyente Aruba, Bonaire, y Curaçao.

Den medio di e investigacionnan aki, e regimen di Madura na Venezuela ta luchando pa tin un man solido riba poder y strategia pa e eleccionnan presidencial binidero den e aña aki. Un referendum recien di dia 3 di december pa loke ta trata Esequibo, un area na e frontera cu Guyana, a mira e regimen declara esaki como teritorio Venezolano.Mientras e movida aki a aumenta e tensionnan, ambos naciona a expresa compromiso pa resolve e topico di manera pacifico apesar di actividadnan Venezolano limita na e frontera.

Internamente, bosnan contra e regimen ta marginalisa y fraccionnan di oposicion ta haya nan mes contra di otro. Apesar di algun negociacion cu a sigui cana, tin tiki indicacion cu e regimen ta habri pa concede un eleccion husto. Ademas, e oposicion su habilidad di pone presion riba e regimen ta limita, dependiendo fuertemente riba Merca pa sosten.

Pa loke trata lo economico, e regimen di Maduro a tuma pasonan den negociacion di alivio di sancionnan, notablemente logrando cu a kita e sancionnan riba exportacion di crudo den aña 2023.

Sinembargo, e logronan aki no a traduci den reformanan economico significante, lagando varios Venezolano vulnerabel pa desafionan socio economico.

Banco Central ta inicia demanda contra ex president Emsley Tromp

(CuraçaoChronicle) - Banco Central di Corsou y Sint Maarten a otorga un demanda contra su ex president, Emsley Tromp y su ex director-secretario Jerrald "Jerry" Hasselmeyer. E caso ta concerni un acusacion cu e Banco Central tin contra e ex president y su secretario.

Dia 10 di augustus na aña 2016, e team anti-corupcion di RST a conduci un buskeda na cas di Tromp. E accionnan hudicial aki tabata e resultado di un investigacion cu a cuminsa den comienso di aña 2016 y ta relaciona cu e fraude di impuesto den e sfera priva.

E caso contra Tromp, conoci como "sapphire," a ser trata den corte, unda e fiscal a presenta acusacion contra Tromp di evacion di impuesto y falsificacion durante e periodo di 2006 pa aña 2014. Tromp a keda libera di e acusacionnan aki ambos den corte y den apelacion.

Sinembargo, den un caso civil na januari 2018, Tromp a perde contra Foundation Curaçao Strong and Autonomous. E fundacion aki a acusa Tromp di corupcion.

E base pa e acusacionnan aki ta un rapport di Algemene Rekenkamer Curaçao, cual a mustra un suma di 8 miyon florin sin splicacion bao cierto item di e Banco Central, pa cual Tromp no a provee splicacion detaya.

Su silencio den e topico aki a ser mira como base pa acusacionnan di corupcion den su contra.

Colaboracion entre proveedornan di cuido di salud mental den e parti Caribense di reino fortaleci

(CuraçaoChronicle) - Dia 17 di april, a tuma mas paso durante un conferencia di prensa n Corsou pa intensifica y formalisa e colaboracion entre varios proveedor di cuido di salud mental den e parti Caribense di Reino, bao nomber di Dutch Caribbean Mental Health, como un entidad legal.

E organisacionnan participando ta inclui e fundacionnan FSMA Respaldo (Aruba), GGZ Curaçao, Brasami (Curaçao), PSI Skuchami (Curaçao), Mental Health Foundation Sint Maarten, y Mental Health Caribbean (Bonaire, Sint Eustatius, and Saba).

E directornan y miembronan di e directiva di e organisacionnan aki a papia durante un conferencia tocante cuido di salud mental y cuido forensico na Corsou pa trata mas e prerekisitonan pa establece un federacion. E meta di 'Federation Dutch Caribbean Mental Health' lo ta di mehora e calidad di cuido di salud mental den tur e islanan di Reino. E federacion lo facilita e intercambio di experticio substantivo y organisacional, particularmente den e areanan di mehoracion di calidad, legislacion y regulacionnan y training.

Durante e conferencia, esnan cu a papia di tur parti di Reino a comparti nan experticio y experiencianan tocante GGZ y FZ.

Gabinete lo investiga limita derecho pa manifesta

(NLTimes) - E Gabinete lo autorisa un estudio independiente tocante e derecho di manifesta, e lidernan politico di Hulanda a dicidi diabierna.

E motibo ta un aumento den e manifestacionnan den cual e participantenan continuamente ta pusha nan situacion na e limitenan di ley, kibra e ley, pone den peliger e derechonan fundamental di otronan of pone seguridad nacional den peliger.

E decision a keda anuncia den un carta na Tweede Kamer, parti di e Parlamento di Hulandes. E carta a keda entrega diabierna pa Minister di Asuntonan Interno Hugo de Jonge y Minister di Husticia y Seguridad Dilan Yesilgoz, ken ta liderando su partido su negociacionnan pa participa den e Gabinete di e coalicion nobo.

E estudio a determina si e reglanan actual y condicionnan na Hulanda ta suficiente pa e desaroyonan actual. De Jonge a bisa cu e ta sostene e derecho pa manifesta, pero e minister a enfatisa cu e derecho aki "no ta ofrece un ticket gratis pa kibra reglanan y causa dano na e interes di otronan. Si nos ignora esaki, nos ta pone den riesgo e base di sosten pa e derecho di manifestacion bao presion." El a bisa cu actualmente no tin hopi espacio pa pone den peso e interesnan di e derecho di demostracion cu otro derechonan fundamental. El a acusa cu tin un "impresion cu e derechonan di un ta mas importante cu e otro."

Tin un aumento den manifestacion den cual ta busca kibra e ley segun Yesilgoz. El a referi na blokiada di caretera, ocupacion di parti di e pais su aeropuerto y actonan riba of alreeedor di careteranan cu pro causa situacionnan di trafico peligroso. "Esaki no solamente ta causa dano pero tambe ta rekeri un esfuerso grandi di polisnan cu no por haci nan trabao importante den e barionan."

E estudio ta specificamente contra manifestacionnan unda ta test ley of kibra esaki. Tambe lo investiga manifestacionnan unda derechonan fundamental y seguridad nacional ta poni den peliger.

Hopi atencion lo ser duna na reglanan Europeo den e investigacion, manera European Convention on Human Rights. Un articulo di e convenio aki "tin base amplio pa consideracion compara cu e leynan na Hulanda," De Jonge a bisa cu despues di reunion semanal di Conseho di Minister.

E European Convention on Human Rights, por ehempel, ta permiti e uso di seguridad nacional como un motibo pa limita manifestacionnan. E opcion aki no ta den leynan Hulandes. E Gabinete tambe ta buscando saca afo si por agrega esaki. Un posibel prohibicion di manifestacion por tuma na cuenta e riesgo di e atakenan.

Inez Weski ta declara cu fiscal a pidi su persona bira un testigo clave

(NLTimes) - Ridouan Taghi su ex-abogado Inez Weski ta bisa cu Ministerio Publico (OM) a pidi su persona bira un testigo clave of bira un "informante special cu fabor" despues di su aresto aña pasa.

E combersacion cu dos fiscalnan tabata e "experiencia mas straño" durante su tempo bao detencion, e ex abogado a bisa den un entrevista cu NRC riba diabierna pa marca e publicacion di su buki tocante su aresto y e caso den su contra, titula Het Geluid van de stilte.

Polis a aresta Weski den april aña pasa bao sospecha di participa den un organisacion criminal dedica pa trafica droga y labamento di placa. E autoridadnan ta kere cu e ta actua como mensahero di Ridouan Taghi, bishitando su persona den e prizon di seguridad halto y Vught ademas di pasa su ordonan y mensahenan na su contactonan den e mundo fuera. El a pasa 41 dia den custodia.

Weski ta pensa cu OM tabata kier "agota su persona" te ora cu e acepta su "oferta generoso" di proteccion a cambio di informacion. "Mi tabata persistentemente bisa pa varios servicio di tur tipo tocante peliger, menasa y cu mi mester a acepta nan proteccion," el a conta su corant.

Dos fiscal, un di e departamento cu ta trata testigonan clave y otro encarga cu e programa di proteccion, a bishita su persona na prizon. "Mi a ser presenta cu tur tipo di opcion y promesdanan, aparentemente den e contexto di bira un testigo clave of provee informacion. Nan por haci algo pami. Mi por sali for di e pais." El a conta cu el a corta e combersacion despues di 15 minuut.

Te ainda e ta indigna tocante kico e ta yama un empuhe pa e termina na kibra su confidencialidad profesional. "Mi a tende nan y mi a pensa: Con bo ta durf di haci esaki." Como abogado, el a lucha contra e uso di testigonan clave den e huicio contra Taghi y su asociadonan. Segun su persona, e sistema di testigo clave no tin nada di haci cu busca e berdad y provee "evidencianan terminamente toxico" pa motibo cu e declaracionnan no por ser verifica.

Weski a kita su registracion como abogado den juli di aña 2023 y ta wardando su proceso criminal.

Colombia a suspende jornada laboral publico pa un dia y asina por spaar awa

(AFP) – Gobierno di Colombia a ordena suspende jornada laboral di ayera diabierna pa funcionarionan publico cu e fin di spaar awa y coriente memey di e secura grave cu e pais ta bibando na e momentonan aki.

“Nos kier declara dia di mañan un dia civico na Colombia pa hende no utilisa coriente hopi y vooral, pa disminui consumo di awa,” presidente Gustavo Petro a señala durante un evento publico di diahuebs ultimo.

E medida a implica suspende e jornada laboral den sector publico, mientras cu “ciudadanonan en general y companianan priva, mester a dicidi si lo a duna e dia aki como habil,” presidencia a señala riba rednan social.

E presidente a pidi na ocho miyon habitante di Bogota “pa sali e fin di siman aki na otro luganan cu cuenca hidrografico pa disminui e presion di consumo na capital,” na unda ya caba tin un plan di racionamento di servicio di awa pa sectornan.

Alcaldia di Bogota a dividi e ciudad den 9 zona, na cada un di nan a duna un beurt pa dia pa e suspension di e suministro, cu lo cual autoridadnan di e capital Colombiano ta busca disminui e demanda di awa y e presion riba e sistema.

Alcalde di Bogota, Carlos Galan a confirma cu damnan cu ta abastece Colombia no a registra nivelnan asina abou for di decada di 1980.

E funcionario tambe a pidi na ciudadanonan pa tuma medidanan manera baña den menos di cinco minuut of no haciel’e mes si no lo mester sali for di cas.

Dos tercio di coriente cu ta abastece Colombia ta bin for di generacion hidroelectrico. E secura prolonga asocia na fenomeno El Niño y e record di calor cu e pais a registra den aña aki tin den alerta e damnan, di cual nan nivel ta na 28.75%, hopi cerca di e nivel critico 27%, segun XM, e compania operador di e sistema.

E secura a cuminsa na final di aña pasa y a prolonga durante un bon parti di e luna aki, un di e lunanan unda mester a registra mas yobidanan den e pais tropical. Gobierno a adverti cu si e yobidanan no ta bin pronto ta bay ta necesario haci un racionamento di coriente na nivel nacional.

Dialuna ultimo Colombia a anuncia cu a suspende exportacion di energia pa Ecuador debi na e crisis, loke a obliga Quito declara black out di hasta 13 ora den algun partinan di e pais.

Un di cada tres hoben Mexicano di poblacion LGBTQ+ a purba mata su mes na aña 2023

(Newsweek) – Discriminacion y stigma social por tin un impacto significativo den salud mental di e poblacion LGBTQ+, na Mexico un di cada tres hoben a purba mata su mes durante aña 2023, 77% a expresa cu tabata pa motibo di un situacion familiar y 60% pa via di e ambiente na scol.

Di acuerdo cu e prome encuesta riba “Salud Mental di Hubentud LGBTQ+,” publica pa The Trevor Project Mexico, 57% di hoben entre 13 y 17 aña a considera mata su mes aña pasa, 46% di nan ta entre 18 y 24 aña.

E personanan aki ta enfrenta factornan di stress unico como e falta di apoyo of aceptacion familiar y di amigonan, asina como menasanan of exposicion na terapia di conversion (cu intencion di cambia orientacion sexual of identidad di genero di un individuo mediante presunto autoridadnan religioso of profesional).

“A tuma nos un aña pa haci e encuesta aki; nos a publica e resultadonan dia 20 di februari y tin hallazgonan basta fuerte. A wordo realisa door di otro dos organisacion: Yaaj y Asociacion pa Infancia Transgenero. Ademas, un investigado di Universidad Nacional Autonomo di Mexico a yuda nos.”

“Trevor ta bin di Merca, ta un organisacion cu tin 25 aña na e pais aki, y tin un area di investigacion. Pero un comite di revision institucional, independiente na esun Mericano, ta esun cu a yuda nos aproba e contenido y metodologia,” Edurne Balmori Palacios, director ehecutivo di The Trevor Project Mexico a bisa.

Hende homber trans segun e encuesta, a reporta e tasa mas halto di consideracion pa nan mata su mes, intento di suicidio (52%) compara cu otro diferente identidad di genero.

Na Mexico, 37% di e poblacion mayor di 18 aña a reporta discriminacion den ultimo aña y un di e datonan mas importante pa destaca ta e tema di salud mental, p’esey e tema di un crisis of di un idea suicida no ta liga na e persona mes, ni na orientacion sexual of identidad di genero, pero si na entorno na unda nan ta biba.

Despues cu a purba di mata su mes, 58% di nan a afirma cu ni un hende a haya sa, kiermen nan no a conta kico a pasa.

Otro dos elemento importante ta depresion y ansiedad, segun e estudio aki, 53% di hubentud LGBTQ+ a registra sintomanan di ansiedad, incluyendo 60% di hobennan trans y no binario. Ademas 58% a reporta sintomanan di depresion y mas di e mita di e personanan consulta a afirma di sinti nan mes su so frecuentemente.

Pa loke ta trata terapia di conversion, un di cada cinco hoben a manifesta di a haya menasa pa bay na esaki (12%) of nan a wordo someti na dje (9%).

Finalmente, papiando di rednan social, hubentud LGBTQ+ a identifica Facebook como e plataforma cu e discurso mas discriminatorio of di odio mas grandi cu 64%, den di dos luga “X” cu 21% y Tik Tok cu 12%.

The Trevor Project ta un organisacion cu ta traha den intervencion di crisis y prevencion di suicidio pa poblacion LGBTQ+ (Lesbian, gay, bisexual, trans, queer y mas), di acuerdo cu Edurne Balmori Palacios nan ta conta cu personal capacita pa atende e hubentud ora ta enfrenta na temanan di identidad di genero, depresion of ideanan suicida.

Prensa Oficial ta menasa Cubanonan cu "falta respet na funcionarionan publico"

(CiberCuba) – Regimen Cubano a traves di su organo oficial di divulgacion y propaganda, e corant Granma, a recorda e Cubanonan riba e consecuencianan cu nan ta enfrenta si nan dicidi di "falta respet pa funcionarionan publico."

Un comunicado publica pa e medio menciona, titula: "Proteccion ante el irrespeto a los funcionarios publicos, la autoridad, sus agentes o auxiliares" a wordo publica sin un contexto specifico, of por lo menos cu un splicacion dentro e trabao di periodista, loke por wordo presumi di ta un encargo basa riba intimidacion pa e ciudadanonan Cubano.

Den e texto, e periodista ta menciona varios articulo di e Constitucion Cubano den cual ta regula e comportamento di e ciudadanonan dilanti e funcionarionan publico, unda e cos mas cla cu ta existi, ta e discrecion cu cual e autoridadnan di e isla por interpreta e concepto di falta di respet.

E cos mas interesante ta den e vinculo cu e periodista ta haci cu Ley No. 151 di 2022, Ley del Codigo Penal, un instrumento cu ta legalisa ainda mas e represion di e regimen contra di opositor-, periodista- y medionan independiente y e sociedad civil di e isla, pero ademas ta silencia e voznan opositor cu ta lanta for di cualkier luga di e pais.

Segun Granma, e funcionarionan publico, cual e ta defini den un gran concepto ademas di extenso cu tin hopi interpretacion, ta enfrenta den e ehercicio di nan funcionnan "menasa, mentira, insulto y ofensanan contra di nan dignidad y honor, den otro casonan, ta encontra resistencia of ta hiba situacionnan di violencia, intimidacion, pa impedi nan di realisa nan funcionnan."

Cada un di e accionnan, y otro cu nan ta describi, tin consecuencianan cu ta cuminsa for di boetnan te cu añanan den prizon, segun e consideracion di e gravedad di e acto of e interes di e encargadonan den "eherce" e ley.

E preguntanan tras di e texto ey den e organo oficial di e Partido Comunista di Cuba ta sali for di e obhetivo cu nan tabata persigui ora di haci e publicacion, cual no ta cla, door di falta di ehempelnan, di e varios cu ta existi ariba e inhusticia di e regimen contra di su opositornan, den nomber di cualkier molester.

Aña pasa, e Cubano Leandro Pupo Garces, di 35 aña di edad, a wordo sentencia na cuater aña di prizon pa e supuesto delito di "ofende y desacredita" e Ministerio di Interior ariba Facebook.

Algun dia tras, e periodista independiente Cubano Jose Luis "Tan" Estrada, a ricibi un boet di parti di e Empresa di Telecomunicacion di Cuba pa duna "like na memes, comentario y otro publicacionnan, y comparti memes" ariba rednan social y cu e entidad, den conhunto cu Seguridad di Estado, a considera cu tabata bay contra di e dirigentenan Cubano.

Puerto Rico: Casonan di dengue ta subi na 724

(ElNuevoDia) – Cu e confirmacion di 80 caso adicional, ya caba a registra 724 caso di dengue na Puerto Rico te cu e momentonan aki, segun e datonan mas reciente recopila pa e Departamento di Salud y ofreci pa dokter Melissa Marzan, oficial principal di Epidemiologia di e agencia.

"Esaki ta siman number 11 durante cual e casonan, di un manera consecutivo, ta riba e limite di alerta. Den e medida cu nos pasa e prome periodo aki di e aña y nos acerca e temporada di yobida cu, en realidad, nos ta den algun siman di hopi humedad caba, loke ta wordo spera ta cu nos ta keda riba e limite di alerta," Marzan a anticipa.

E datonan recopila den e ultimo rapport aki ta te cu dia 31 di maart.

Dia 25 di maart ultimo, e secretario di Salud, Carlos Mellado, a declara un epidemia di dengue na Puerto Rico. E decision ta permiti e agencia tin acceso na fondonan adicional pa fortalece e sistemanan di vigilancia di dengue.

Marzan a splica cu e declaracion di epidemia no ta temporal, si no cu e lo permanece vigente henter e aña, ya cu, cu e cifranan registra na e momentonan aki, ta spera cu e cifra total di casonan confirma ta surpasa esun di 2023, cu a alcansa 1.300 caso.

"Loke si por varia ta cu e casonan ta yega bao e limite di alerta na algun momento, pero e clasificacion di epidemia ta keda vigente, particularmente door di loke ta pasando den e region di Americas cu ya a rekeri di varios alerta di e Organisacion Panamericano di Salud (OPS)," el a bisa.

Na final di luna di maart OPS a adverti cu nan ta spera cu esaki ta e pio temporada di dengue den historia pa e continente Americano debi, principalmente, na e aumento global di e temperaturanan y di e fenomenonan meteorologico extremo. Aña pasa, e funcionario a informa, na e region a registra 4.5 miyon di caso, e aña aki ya caba tin 3.5 miyon di caso.

"Den e medida cu tin hopi mobilidad entre e poblacion, tin algun riesgo, particularmente cu dengue, cu nos sa cu no den tur caso sintomanan ta presenta. Pesey, una bes bo regresa di un area endemico, e recomendacion ta pa sigui usa repelente," el a expone.

Riba nivel local, e 70% di e casonan ta concentra na San Juan, Carolina, Bayamon, Guaynabo, Canovanas y Rio Grande. Mientras cu otro porcion considerable di infeccion ta registra na e parti oeste di e isla, principalmente entre Rincon y Mayaguez, unda a cuminsa wak mas actividad. "Si nos wak e asina, manera un conglomerado, tin dos area unda nos ta priorisando e esfuersonan," el a bisa.

Dengue ta dividi den cuater tipo cu ta circula durante e aña y e severidad tin di haber cu e cantidad di infeccion anterior cu un persona tabatin pa e enfermedad. Cu relacion na e subida actual ta existi un preocupacion pa dengue tipo 3.

BONDIA ARUBA

Tanto muchanan como hende grandi te ainda ta sinti amor pa 'Bluey'

(AP) - Un cacho blauw chikito cu un accento di Australia a captura e curason di miles di persona rond di mundo.

E ta e caracter principal di "Bluey", un programa pa mucha cu ta consisti di episodionan di 7 minuut cu a captura e curason di tanto muchanan como adulto.

E siman aki a lansa su episodio mas largo, di 28 minuut, cual a genera hopi aprecio pa e show, hasta di esunnan cu no ta mucha ni tampoco un mayor.

"Bluey" ta conta e storia di un blue heeler Australiano, ken conhuntamente cu su ruman muhe (un red heeler yama Bingo), ta nabega su dianan entre cas y scol. E ta un faborito entre muchanan pa su humor, pero tambe ta atrae e adultonan cu ta recorda nan niñez.

"Mi experiencia como mucha no tabata e miho y p'esey semper mi a stima programanan unda bida ta bon,' Miriam Neel, ken ta biba na Colorado a comenta. "E mayornan den Bluey ta motiva imaginacion y creatividad y ta involucra den e bida di e muchanan, y ohala lo mi a tin e experiencianan ey."

Neel tin 32 aña y a scoge di no tin yiu.

E ta bisa cu e programa a bira parti di su rutina tur mainta y hopi biaha su escogencia pa tin zonido rond di dje ora e ta trahando na cas. "Mi no ta bay papia pa henter e generacion, pero hopi ta sinti comfort den programanan pa mucha.

Esaki ta loke hopi di nos a crece ta wak," el a splica. "Y si mi ta bay pasa mi tempo ta wak algo, mi ta prefera wak algo cu no ta bay ponemi sinti miedo di mundo, manera cualkier episodio di 'Law & Order'."

"Bluey", cual awo tin mas di 150 episodio, a lansa na Australia den aña 2018 y a cuminsa riba Disney+ den aña 2020.

Tambe el a ser adapta na un serie digital unda fanaticonan famoso manera Bindi Irwin y Eva Mendes ta lesa algun storia popular y un programa live cu ta biaha rond di mundo.

E show tambe a gana varios premio, incluyendo Australian Film Institute Award pa miho drama di television pa mucha desde aña 2019 y International Emmy Kids Award.

E serie ta provee un mucha su perspectiva tocante rutinanan tur mainta y trabaonan na cas mientras tambe ta duna e televidentenan un bista di kico bida ta pa e mayornan via e mama Chilli y e tata Bandit.

E siman aki su episodio final, "The Sign", ta explora e emocionnan tocante topiconan cu ta resona cu ambos muchanan y adultonan, manera matrimonio, infertilidad, muda di cas y relacionnan despues di divorcio.

Ademas di e temanan universal aki, e episodio ta caba e tercer temporada cu regalitonan dedica na e fanaticonan.

Lindsey Schmidt, di 40 aña, a bisa cu e programa su continuidad ta mantene su famia wardando pa mas.

"Tin asina hopi referencia na episodionan anterior," Schmidt, ken ta biba na Ohio cu su casa y 3 yiunan a bisa. "E programanan cu nos ta mira cu nos yiunan regularmente no ta refleha nos bida manera e programa aki ta haci. E cachonan aki ta sinti manera nos."

E serie a trata varios topico di embehece, morto y crea amistadnan nobo como adulto. Tambe el a introduci un personahe cu tin problema di oido y otro cu ADHD.

Jacqueline Nesi, un profesor assistent di psikiatria y comportamento di ser humano Brown University, a nota cu "Bluey" ta promove regulacion propio y resolucion di conflicto pa muchanan y cria bo yiunan di manera activo ademas di pasenshi pa adultonan.

"Nos ta mira nan surpasa e desafionan cu nos, como mayornan, tambe por ta enfrentando.

Na mesun momento, nan ta ofrece un model mas nechi pa diferente habilidadnan ora di cria bo yiu, haci preguntanan habri pa facilita e mucha su creatividad, usa consecuencianan natural ora nan comporta malo, activamente hunga cu nan y laga nan tuma e liderazgo," el a comenta.

E programa a contribui hopi den expone muchanan na e mundo di animacion, usando diferente estilo manera e episodionan "Escape" y "Dragon", y un episodio casi sin bos manera "Rain".

E programa ta credita tambe cu atrae cachonan, y no pa motibo cu e personahenan ta di e mesun especie.

Investigacion ta bisa cu cachonan tin un vision similar na er humano cu no por mira e color cora-berde, cual ta nifica cu nan spectrum di color ta limita na blauw, geel, bruin y cierto tononan di shinishi, cual ta e colornan di e famia Heeler.

Tabatin mas mascota cu e nomber di Bluey, Bingo, Chilli y Bandit na Merca segun Rover.

Tur esaki ta nifica cu "Bluey" ta ricibi amor den tur especie, ademas di generacionnan.

Minister Geoffrey Wever:

Curso di Finansa Den Mi Hogar a tuma luga na Madiki Kavel

E curso Finansa Den Mi Hogar a continua na Madiki Kavel despues di a start den Village na San Nicolas. "Meta di e curso Finansa Den Mi Hogar ta pa nos hendenan ricibi guia y conocemento cu por yuda nan tuma decisionan financiero cu ta beneficia su propio desaroyo personal y familiar", segun minister Geoffrey Wever.

Finansa Den Mi Hogar ta un programa di educacion financiero desaroya pa Fundacion Plan di Bida. Fundacion Plan di Bida cu su presidente sra. Paloma Osorio- Tromp tin como mision trece concientisacion financiero den nos comunidad, ofreciendo guia con pa maneha nos finansa mas efectivo. Despues di e prome edicion exitoso, a dicidi cu e di dos edicion di e curso Finansa Den Mi Hogar lo wordo duna dentro di e districtonan mes e biaha aki - mas cerca y accesibel pa e ciudadonan - y un bes mas, cu participacion completamente gratis.

Finansa Den Mi Hogar ta wordo ofreci den diferente barionan dentro tur e districtonan di Paradera, Oranjestad, San Nicolas, Savaneta, Noord y Santa Cruz. Despues di a inicia den Village, e bario di Madiki tabata e siguiente bario pa ricibi e curso.

Na Aruba 3 di 10 hogar ta gasta mas di nan entrada tur luna segun sondeo di Banco Central di Aruba. E desaroyo aki ta uno preocupante pasobra e ta indica cu cada luna ta un reto pa hogarnan cumpli cu tur necesidad y responsabilidadnan financiero manera entre gasto pa vivienda, cuminda, y prestamonan personal. Como consumidor ta importante pa sa ki impacto cada decision financiero tin riba nos cartera y nos hogar.

Durante e curso di dos dia, cada participante a ricibi informacion riba siguiente topiconan:
Dia 1: Mi ta efectivo den mi cas - Con mi por spaar y con pa cumpra sin emocion. Mi ta paga mi debe - Kico lo pasa ora mi no por paga mi debe mas?
Dia 2: Mi ta inverti den mi futuro. Futuro di nos y nos yuinan ta importante y con nos por logra nos metanan. Mi presupuesto - Kico ta luho y prioridad y con segun bo entrada bo por presupuesta y asina logra nos metanan?

"Ta nos compromiso pa sigui ofrece e curso gratis y haci posibel cu tur ciudadano por yega facilmente y participa activamente na curso Finansa Den Mi Hogar", segun e mandatario. "P'esei e segundo edicion di Finansa den Mi Hogar ta wordo ofreci den bario, mas cerca di cas unda hunto cu bisiñanan personanan por participa", segun minister Geoffrey Wever.

Pa mas informacion y registracion pa e segundo edicion di Finansa den Mi Hogar por tuma contacto cu Fundacion Plan di Bida via telefon 5688848 of email finansasdenmihogar@gmail.com

Jamilene Ridderstaat di bishita na Parlamento Europeo

Ariba 12 y 13 di April a tuma lugar e "Level Up" event den Parlamento Europeo na Brusselas, Belgica. E evento aki a wordo organisa pa Parlamento Europeo y European Youth Forum y tin e meta pa encurasha hobennan activo den nan sociedad pa vota pa Eleccion Europeo entre 6 y 9 di juni benidero. 1200 hoben for di diferente pais a wordo selecta for di 10.000 applicacion pa sigui workshops over di diferente tema politico y tambe pa sera conoci cu miembronan di parlamento Europeo.

Un di e hobenan cu a wordo selecta ta Jamilene Ridderstaat, un Rubiano di 27 aña bibando na Hulanda. Cu un edad di 19 aña Jamilene a bai studia Pedagogiek na Fontys Hogeschool Tilburg. Durante su estudio e a hasi diferente trabou voluntario den exterior. Trahando cu hobennan riba diferente projecto na India y Kenia sigui pa seminarionan cu e a sigui na Spaña, Italia, Belgica y Alemania. Tur e oportunidadnan aki e a haya danki na e organisation international Don Bosco Youth Net situa na Belgica. E organisation aki ta uno catolico y tin en meta pa inspira y stimula hobennan pa desaroya nan talento por medio di trabou voluntario y siguiendo seminars international.

Jamilene ta un hende activo den sociedad y ta vocifera su opinion sobre di diferente topico, especialmente salud mental. Danki na su experiencia voluntario e a wordo selecta hunto cu tres otro voluntario di Don Bosco Youth Net pa bishita Parlamento Europeo. Un experiencia unico unda Jamilene a sigui workshops di derecho Humano y con pa vocifera su opinion riba medionan di communicacion. E a sera conoci cu hobennan di otro pais manera Spaña, Dinamarca, Estlandia, Gran Canaria, Inglaterra, Irlanda, India y Martinique.

"Mi ta agradecido pa e oportunidad aki y mirando mi interes den politica. E experiencia aki ta motiva mi pa sigui traha cu hobennan y stimula nan pa vocifera nan opinion. Nan opinion ta importante y politiconan tin e deber di scucha y tuma hobennan na serio""

Awo Jamilene ta traha como un freelance trainer y coach. E ta sigui participa na diferente actividad di Don Bosco Youth Net y lo kier sigui desaroya su mes como trainer international. Un dia e lo kier trece e conocimento aki bek na Aruba y stimula hobennan pa bira activo den nan comunidad.

Pa mas informacion por check website di:
Don Bosco Youth Net
https://www.donboscoyouth.net/
European Youth Forum
https://www.youthforum.org/activities/levelup24

Na Madiki polis a detene hoben cu un airsoft den su poder

Diahuebs atardi a drenta informe di cu tin 3 hoben canando den Madiki y cu nan lo tin arma di candela den nan poder, mesora a dirigi patruyanan pa nan bay cu cautela.

Na altura di Caya Frere Theodorus a bin topa cu e 3 hobennan aki cu tactica a acerca nan y a para listranan. Durante e listramento polis a descubri un arma den un di nan man purse, mesora a confisca esaki y a detene e hoben y a bay warda cun'e. Na warda di polis a descubri cu no ta un arma di candela pero un airsoft.

Polis a bay Driemasterstraat pa un homber cu lo tabata sclama di dolor

Diahuebs madruga a drenta informe di cu un homber ta sclama di dolor y ta pidi pa yudansa urgente na Driemasterstraat.

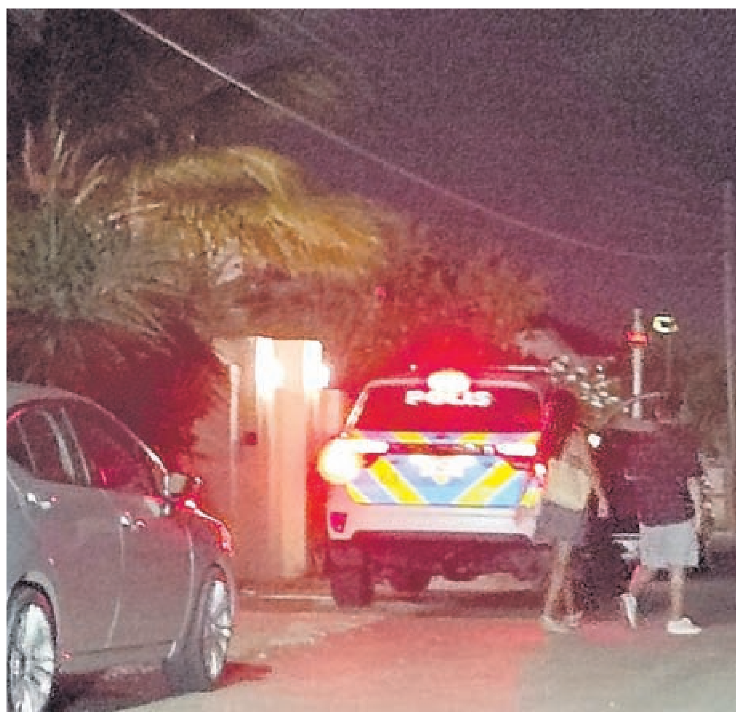
Mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio. Na yegada di e patruya a bin compronde cu un homber cu lo ta sufriendo di un malesa lo tabata den hopi dolor pero no tabata tin manera pa bay hospital. Na yegada di ambulance nan a check e homber y den e caso aki e mes lo por bay hospital.

E homber lo no tabata tin transporte pa bay pero un rato despues un conocido di dje lo a yega y hib'e hospital.

Polis a bay na San Miguel pa desordo den un apartamento

Diaranson anochi a drenta informe di un desordo na San Miguel. Mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin topa cu un turista cu ta kedando den un apartment complex y lo a tene desordo den e apartamento na banda di dje. Polis a bai na e apartamento concerni y a topa cu otro turista cu a bisa cu nan lo no mester di asistencia di polis.

Polis a tuma datos y a continua cu nan patruyahe.

Recherchenan a detene adicto ambulante L.K. relaciona cu kiebro y ladronicia

Despues di a detene algun sospechoso di kiebro y ladronicia na e Kiosko na Caya G.F. "Betico" Croes, diahuebs merdia a detene un otro sospechoso L.K.

Aparentemente falta un mas, kende no falta mucho mas pa captur'e. E sospechosonan aki a horta varios cos y bay tambe cu tur e ice-creamnan di e luga algun dia pasa.

2 chauffeur a huur un auto cu plachi number A y e auto aki a pega na candela cu nan

Diaranson anochi a drenta informe di cu lo tin un auto na candela riba E.J."Watty" Vos blvd., mesora a dirigi tanto polis como bombero na e sitio.

Na yegada di e patruya a nota cu e auto ta full na candela y a solicita presencia di bombero cu mas urgencia na e sitio. A bin resulta cu aki ta trata di e Hyundai Getz A cual a ser gehuur na un dama turista Colombiana.

Segun e dama chauffeur e auto a cuminsa saca huma for di e hood y como no tabata tin luga pa para e auto el a sigui core y ora a haya un lugar ela staciona. Tanto e como e pasahero a core sali for di e auto un cada banda y e dama chauffeur a bira nervioso pasobra e no tabata sa unda e pasahero a bay y tambe su cartera cu documentonan incluso su pasaporte cu e mester biaha su mañan a keda den auto full na candela.

Na un dado momento e chauffeur a desmaya y a pidi presencia di ambulance na e sitio. na yegada di e ambulance nan a atende e dama. Bomberonan a logra paga full e candela y a bay busca e pertenencianan di e dama y milagrosamente aunke hopi na stof di carbon pero intacto. Ambos dama a keda contento y masha agradecido pa e atencion di ayudo di polis, bombero y ambulance.

Accidente cu 3 hende herida cu 1 pega den auto na Hooiberg

Diaranson anochi a drenta informe di un accidente cu hende herida y pega den auto na Hooiberg. Mesora a dirigi polis, ambulance y brandweer na e sitio.

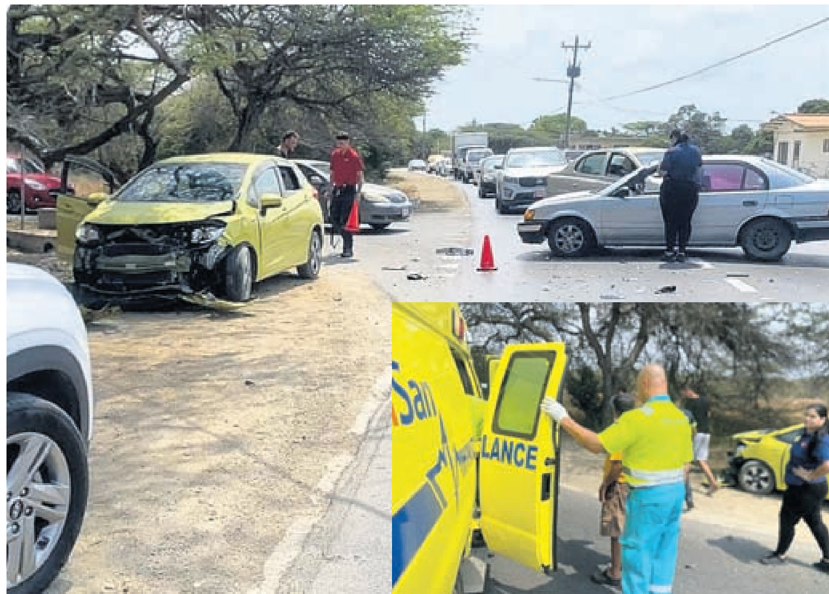
Na yegada di e patruya a bin compronde chauffeur di un Mitsubishi Lancer shinishi lo a bira dilanti un auto preto y nan a accidenta. Den e impacto tur tres homber a resulta herida, dos den e auto preto y un den e auto shinishi. Na yegada di brandweer nan a logra saca e victima den e auto shinishi cu tabata pega den e auto.

Na yegada di e ambulance nan a atende cu e victimanan cu tabata seriamente herida y a transporta nan pa hospital.

Accidente pa falta di preferencia

Diaranson atardi a drenta informe di un accidente cu hende herida na Bubali, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda e chauffeur di e Honda Fit biniendo di zuid a subi e crusada sin wak e Toyota Tercel biniendo di pabao y nan a dal den otro. E impacto tabata basta fuerte y e chauffeur di e Tercel a resulta herida. Na yegada di e ambulance nan a atende e chauffeur na e sitio mes.

Dos chauffeur herida ora chauffeur a tuma birada cortico y a dal semi-frontal riba trafico contrario

Diaranson atardi a drenta informe di un accidente cu herida riba e caminda di tera di Hato patras di Aruba Bank, mesora a dirigi tanto polis como 2 ambulance pa e victimanan.

Na yegada di e ambulancenan nan a atende ambos chauffeur y a hiba nan hospital pa mas tratamento.

Polis a detene turista bao influencia cu a lanta contra security y su mesun hendenan

Diaranson anochi a drenta informe di un problema na Eagle Aruba Resort. Mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu un turista lo tabata bao influencia y lo a lanta contra security y su mesun hendenan. Polis a detene e turista y a hib'e pa Warda di Polis. Polis a tuma datos di e incidente aki.

Varios patruya a bay pa informe di cu un persona a ser hinca na E.P.B. Hato

Diaranson a drenta informe di cu un persona lo a ser hinca na E.P.B. Hato, mesora a dirigi patruyanan na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu no tin nada a tuma lugar ni paden ni pafo di E.P.B. Hato. Ora a bay averigua a bin haya sa cu esaki a drenta via alarm centrale y ora a yama bek no tabata tin contesta pues lo tabata trata aki di un yamada falso.

A purba horta un KIA Rio na Alto Vista

Diaranson mainta a drenta informe di un kiebro den auto na Alto Vista. Mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu desconocidonan lo a kibra un bentana di un KIA Rio color cora y a purba joyride esaki. Nan no a logra. Polis a tuma datos y tin e caso bao investigacion

A yama bombero pasobra un cas tabata yena cu huma y no sa unda e candela ta

Diamars mainta a drenta informe di cu tin un dama ta bisa cu su cas ta yena cu huma y no sa di unda esaki ta bini na Picaron, mesora a dirigi un unidad di bombero na e sitio.

Na yegada di bombero a descubri cu esaki ta sali for di cushina y posiblemente un corto circuito. A avisa ELMAR pa bin controla un ke otro.

Chauffeur a para auto banda di Young Fellow diamars anochi y diamars mainta e auto a somenta

Diaranson mainta a drenta informe di ladronicia di un auto y e doño ta na warda di polis na Balashi, mesora a dirigi e patruya di Santa Cruz na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un caso unda diamars anochi ela bira malo banda di Young Fellow y a para su auto e Honda Fit A64755 banda di caminda y haya lift pa su cas. Diaranson mainta ela bay busca su auto y esaki a somenta mesora ela bay warda di polis mas cercano cual ta esun na Balashi y e patruya a tuma e keho aki.

Polis riba patruya a boet un chauffeur pa infraccion den trafico

Diamars mainta durante patruya polis a wak un chauffeur comete un infraccion den trafico na Tanki Leendert y a para esaki na Catiri.

Polis a hala su atencion pa e infraccion haci y a dun'e un boet.

Apple ta kita WhatsApp y Threads for di App Store bao ordo di Beijing

(AP) - Apple a informa cu nan a kita Meta su aplicacionnan WhatsApp y Threads for di App Store na China pa cumpli cu ordonan di e autoridadnan Chines.

E decision aki a bini riba diabierna despues cu oficialnan di China a cita preocupacionnan di siguridad nacional cu no a specifica. Esaki tambe a tuma luga den medio di tensionnan eleva entre Merca y China a causa di exportacion, tecnologia y seguridad nacional.

Reino Uni a menasa di prohibi TikTok a causa di preocupacionnan di seguridad nacional. Sinembargo mientras TikTok ta propiedad di e compania di tecnologia Chines ByteDance y ta usa pa miyones di persona na Merca, aplicacionnan manera WhatsApp y Threads no ta usa comunmente na China.

Na luga di esaki, aplicacion WeChat, propiedad di compania Chines Tencent, ta esun mas usa.

Otro aplicacionnan di Meta manera Facebook, Instagram y Messenger te ainda ta disponibel pa descarga, aunke e uso di e aplicacionnan aki na China ta blokia a causa di su red di filtro yama “Great Firewall” unda ta restringi e uso di websitenan internacional manera Google y Facebook. “Cyberspace Administration of China” a duna ordo pa kita e aplicacionnan aki for di e China su tienda basa riba nan preocupacionnan di seguridad nacional,” Apple a bisa den un declaracion. “Nos ta obliga cumpli cu e leynan di e paisnan unda nos ta opera, hasta si nos ta den desacuerdo.”

Apple, ken tabata e creador di smartphone top den mundo, a perde e posicion top na e rival Koreano Samsung Electronics. E compania Mericano a enkontra problemanan na China, un di su top 3 mercado, cu bentanan cayendo despues cu e agencianan di gobierno Chines a ricibi ordo di no hiba dispositovonan di Apple trabao.

Apple a cuminsa diversifica su base di fabricacion fuera di China.

Su CEO Tim Cook tin e siman aki bishitando paisnan na Asia manera Hanoi y Jakarta prome cu e termina su biahe na Singapore. Riba diabierna el a reuni cu Singapore su Prome Minister Diputado Lawrence Wong, unda nan a “dialoga tocante e partnership entre Singapore y Apple, y Apple su compromiso continuo di haci negoshi na Singapore.”

Apple a compromete di inverti mas di 250 miyon dollar pa expande su univiersidad den e estado.

Anteriormente e siman aki, Cook a reuni cu e Prome Minister di Vietnam Pham Minh Chinh na Hanoi, unda a compromete pa aumenta e gastonan riba proveedornan di Vietnam.

Dokternan Hapones ta exigi compensacion di Google pa danonan a causa di review “sin base”

(AP) - Un grupo di dokter Hapones a pone un demanda civil contra e gigante di buskeda online Google, cual ta exigi dano pa loke nan ta bisa ta comentarionan hopi biaha falso y ofensivo.

E demanda, otorga diahuebs na Tokyo District Court, ta exigi 9,400 dollar den dano pa 63 profesional medico.

Google a bisa den un declaracion via e-mail diabierna cu e ta trahando “24 ora pa dia” pa reduci e informacion falso riba su plataforma, combinando recursonan tecnologico y humano pa “delete reviewnan fraudulento.”

E demanda ta acusa review sin base y negativo cu a ser publica riba Google Maps, un aplicacion sumamente popular na Hapon, cu ta permiti persona laga comentario y puntuacion pa varios institucion y nan comentarionan personal, un practica conoci como “review”.

Algun di e comentarionan ta iresopnsabel y aparentemente a ser skirbi a base di “kico hende ta bisa” y cu mal intencion, cual despues ta haya un bida di su mes y ta casi imposibel di combati, e demanda ta splica. E ta acusa cu Google no ta haci suficiente pa drecha e problema, apesar di e kehonan.

“E dano cu ta sufri ta substancial y e personanan no tin poder pa lucha den su contra. Nos no ta di acuerdo cu plataforma no tin responsabilidad,” Yuichi Nakazawa, ken ta lider di e ekipo legalm a conta reporteronan.

Algun di e Haponeesnan ta bisa cu nan ta depende riba kico hende ta bisa online tocante hospitalnan, incluyendo con largo e espera ta of ki tipo di cuido nan a ricibi, na luga di websitenan oficial. Sinembargo e comentarionan aki online por ta falso y te hasta destructivo pa cuido di salud segun esunnan tras e demanda.

Hapan tin un sistema di cuido di salud relativamente amplio y accesibel, haciendo e sector medico un topico hot den un di e sociedadnan cu ta enveheciendo mas lihe na mundo.

Accionnan manera esaki ta relativamente poco comun na Hapon, aunke Google a ricibi demanda na Merca y varios otro nacion, acusa di avisonan y promocion falso, violacion di privacidad y otro problemanan.

Anteiormente e luna aki, Google a acepta di deshaci di biyones di record cu ta contene informacion personal colecta di mas di 136 miyon persona na Merca cu a haci uso di internet via su browser Chrome. Esaki tabata parti di un areglo den un demanda na Merca.

E demanda na Hapon tin e intencion di enfatisa e peliger potencial di Google su tecnologia, e abogadonan di e profesionalnan medico a bisa. E danonan cu nan ta pidiendo ta simbolico, cual ta mas o menos 150 dollar pa cada un.

Denin Haney y Ryan Garcia ta enfrenta como profesional, pero Garcia no ta logra bay cu faha di Haney

(AP) — Tabatin un tempo cu Ryan Garcia tabata e miho boxdo cu Devin Haney. Haney mes ta concede esaki, maske e ta figura cu nan tabatin rond di 10 aña di edad e tempo ey. Esey tabata e comienso di un rivalidad amateur cu a dura seis pelea, cu cada un ganando tres biaha.

Awo ambos ta profesional, y Haney (31-0, 15 KO) ta un di e miho na mundo. E ex-campeon indiscuti lightweight a move den peso aña pasa y a captura un titulo den un debut dominante na 140 libra.

Garcia (24-1, 20 KO) ta parce di ta riba un otro caminda.
Su comportamento straño den publico y riba rednan social na caminda pa nan pelea diasabra nochi na Barclays Center na Brooklyn a hacie imposible pa midi con prepara - of hasta interesa - e tabata. Su inhabilidad pa yega na su peso ta nifica cu e no por gana titulo WBC di Haney, hasta si e gana e pelea.

Pero comportamento di Garcia ya a pone Haney mas determina pa retene su faha.

E rivalidad cu antes tabata respetuoso entre e boxdonan di California, ambos awo di 25 aña di edad, a cuminsa herbe den un momento. E confrontacion cara-a-cara na Las Vegas prome cue Super Bowl a logra mustra trankil durante e siman di pelea, unda Haney rabia a pusha Garcia mientra snan tabata intercambia palabra durante un evento promocional riba e Empire State Building.

Garcia a sigui un par di dia despues door di laga profanidad bula mas lihe cu su mokete lo por durante nan ultimo conferencia di prensa. El a pasa asina hopi tempo durante e caminda pa e pelea riba rednan social, ta post conspiracion, religion, celebridadnan y ocasionalmente hasta boxeo, cu tabata parce cu lo ta imposible pa pasa suficiente tempo den gym.

Garcia a insisti cu no solo e tabata serio pero miho cu Haney, ken e ta yama un boxdo di nivel medio.

Awo e por lubida di e faha, yegando cu mas di tres libra riba di peso riba e limite e dia prome cu e pelea. Esey a cost'e $1.5 miyon despues di a pusta Haney $500mil pa cada libra cu e no lo fay'e, y ta nifica cu e evento por bay door, pero no cu Garcia capaz di gana e titulo, maske no tabata parce di import'e.

Haney y Garcia por tabatin nan di siete pelea pa kibra e empate antes, tempo nan dos tabata bringa na 135 libra, pero Garcia no a bay p'e e tempo ey. El a bisa cu awo ta e momento corecto pa e tuma lugar.

Pero e no a logra pon'e conta - maske a hari riba rednan social despues di no a logra cumpli cu peso. "Mi ta sinti great y mi tin un bentaha di tres libra," Garcia a skirbi riba X. "Ganadornan ta haci loke nan mester haci y ami ainda ta skerpi."

Pero al menos pa awo, solamente Haney ta e campeon.

Organisadornan Olimpico ta revela strategia pa usa inteligencia artificial den sport

(AP) — Organisadornan Olimpico a revela ayera nan strategia pa usa inteligencia artificial (AI) den sport, uniendo e rush global pa capitalisa riba e tecnologia cu ta avansando rapidamente.

Comite Olimpico Internacional a delinea su agenda pa saca bentaha di AI. Oficialnan a bisa cu por us'e pa identifica atletanan prometedor, personalisa metodo di training, y haci e Olimpiada mas husto y mehora hurado.

IOC a revela su master plan di AI mientras ta prepara pa tene Olimpiada na Paris, cu ta programa pa cuminsa den menos di 100 dia.
Plan di AI di IOC tambe ta inclui usa e tecnologia pa protege atletanan di acoso online y pa yuda noticieronan mehora e experiencia pa hende mirando na cas. IOC ta gana biyones di dollar door di benta di derecho di transmision pa e weganan.

Algun proyecto di AI ta bay keda lansa na Paris, y IOC a set up un grupo di trabao riba e tecnologia pa duna mas impulso na su adopcion den sport, segun presidente di IOC, Thomas Bach a bisa, sin ta mas specifico.

Organisadornan local di Olimpiada na Paris a genera controversia cu nan plan pa usa AI pa seguridad, cu un sistema di vigilancia di video cu ta inclui camara cu AI pa detecta potencial riesgo di seguridad, manera pakinan bandona of aumento di multitud. Gruponan di vigilancia digital ta teme cu un propuesta pa legalisa sistemanan di vigilancia 'smart', hasta si ta temporalmente, lo viola privacidad, maske gobierno Frances ta insisti cu e sistemanan no ta bay usa tecnologia di reconocemento di cara.

Contestando tocante e preocupacion, Bach a bisa reporteronan cu ta keda na autoridadnan di e pais anfitrion, no IOC, pa dicidi riba "e miho herment pa aplica pa sigura e weganan."

IOC a partner cu Intel pa scout atletanan potencial den luganan cu no ta haya atencion. E compania tecnologico a hiba su ekipo na Senegal, unda nan a bishita cinco pueblo y a analisa e habilidad atletico di mil mucha, door di midi con halto nan por bula y con lihe nan por reacciona.
Usando AI pa analisa e resultadonan, "nos a haya 40 cu ta realmente prometedor," segun ChristResultado di e muchanan riba e short list a pasa door di un algoritmo cu a recomenda den cua deporte nan lo por ta bon, el a bisa.

Oficialnan Olimpico tambe ta na altura di e riesgonan di AI. Bach a adverti contra permiti machine pa ta e arbitro final di e carera di un atleta hoben. Un persona cu ta "un tremendo atleta den lucha ainda mester tin chens pa hunga tennis y no por descart'e" door di e algoritmonan, el a bisa.

Organo Ehecutivo AZV ta informa:

Entrante 1 di mei traspaso automatico di tur asegurado inscribi na dokter di cas L. Vink pa HOED Piedra Plat

E contract entre dokter Lea Vink y Organo Ehecutivo AZV ta termina. Nos ta gradici dokter Lea Vink pa e servicio cu el a brinda na nos aseguradonan. Albes ta desea su persona hopi exito den su siguiente reto.

1 di mei 2024
Entrante 1 di mei 2024 un traspaso automatico ta bay tuma luga. Tur pashent inscribi cerca dokter Lea Vink ta wordo pasa automaticamente pa e "Huisartsen Onder Een Dak Piedra Plat"; esta e Cas di Dokter nobo na Piedra Plat 72-A. Esaki ta nifica cu e aseguradonan cu tabata inscribi cerca dokter Lea Vink no tin nodi haci nada; tur cos ta wordo regla automaticamente (digitalmente). HOED Piedra Plat

Entrante 1 di mei 2024 e servicio medico ta tuma luga via dokter di cas M. van der Ham na Piedra Plat 72-A. Orario di servicio ta: mainta 8:00am -12:00pm y merdia 1:00pm – 4:00pm. Number di telefon ta 5274475. E aseguradonan cu tin e AZV app lo wak e cambio aki den e Menu bo dunadonan di cuido.

No tin AZV app
Un invitacion ta bay na tur asegurado cu no tin e AZV app ainda pa haci esaki. Bo por download esaki (via Google Play of Apple Store) y registra pa bo digi-ZorgPas. Den caso cu bo kier yudansa pa cu instalacion di e AZV app den bo celular; e ora bo por pasa personalmente na oficina di AZV y nos ta yuda bo instala esaki den bo celular. Oficina di AZV ta habri di dialuna pa diabierna di 7:30am – 4:00pm.

Mayoria lider na Aruba a bira lider door di forma parti di Toastmasters Club

Toastmasters ta e Plataforma unda lidernan ta nace

Diasabra 20 di April 2024 cuater (4) Toastmasters Club, Yamanota, Baranca, Universidad di Aruba y Orua, ta bini hunto pa asina presenta na comunidad di Aruba kiko Toastmasters Club ta, y di e manera aki haya mas miembro. Nos a yama e actividad aki 'Membership Building Campaign'.

Como un Toastmaster bo ta siña pa desaroya bo mes por medio di discurso, unda cada bes bo traha y presenta un discurso e ta wordo evalua door di un otro toastmaster, y na e manera aki bo ta sigui crece y haya confiansa den bo mes. Como un toastmaster bo ta evalua un otro toastmaster su discurso tambe, y ta aki bo ta yuda otro tambe pa crece.

Toastmasters ta duna bo e pakete completo pa bo desaroyo propio unda tambe tin oportunidad pa bo drenta den e directiva di e club, eynan bo ta haya tur e training necesario pa e posicion di presidente ,tesorero, relacionista publiko, secretaria , e directiva ta sinta pa un aña.

No ta pornada Toastmasters International ta celebrando e aña aki '100 aña di existencia' cu aproximadamente 270.000 miembro den mas cu 14.200 club, na 148 pais na mundo. E organisacion di Toastmasters tey pa keda, yudando hobennan como adulto den nan desaroyo.

Si bo kier bira maestro(a) di scol, bo kier bira un agencia di real estate, bo tin pensamento pa drenta mundo di benta, bo kier bende seguro, bo kier bende bo producto, bo tin pensamento di busca otro trabao, traha den horeca, bo kier desaroyo bo idioma Ingles y Papiamento, hasta si bo ta un studiante y bo kier haya mas confianza den bo mes pa ora di spreekbeurt, join Toastmaster.

Bin presencia pa bo mes discurso humoristico, informativo, educacional, discurso cu ta motiva bo, na e idioma Papiamento y Ingles hunto cu nan evaluacion y presencia tambe nos seccion di preguntanan impromptu, Diasabra 20 April 2024 na Biblioteca Nacional di Aruba.

Orario ta di 4.30 pa 8.30 PM. E promer seccion di discurso ta cuminsa 5or pa 6or e di dos ta seccion ta 6.30 pa 7.30 PM. Entrada ta gratis.

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010
F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610
F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138
Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999
Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord
(close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
Eagle	Aloe
Tel. 587 9011	Tel. 584 4606
EMERGENCIA	911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Haya un apartamento awo por ta mas facil pa doñonan di mascota na California

(AP) - Doñonan di mascota na California cu ta haya obstaculo pa haya un huur cu ta acepta nan mascota awo por tin un miho chens di haya un cas nobo bao un legislacion di estado proponi cu lo prohibi e politicanan di "cero mascota" y prohibi e personanan cu huur nan cas cobra tarifanan adicional pa mascotanan manera pushi of cacho.

Sostenedornan di e proposicion, cual recientemente a ricibi aprobacion den un comite clave, ta bisa cu e falta di unidadnan cu ta acepta mascota ta haci cu e doñonan ta rindi of ta bandona nan mascota na shelternan cu ya caba ta abruma. Nan ta bisa cu e legislacion aki lo permiti tambe pa personanan cu ta biba cu un mascota scondi na cas no tin e mester di haci esaki mas.

Huurdo di Sacramento Andrea Amavisca a bisa cu su persona y su pareha a busca pa mas di un luna, un luga cu lo acepta nan cacho. Opcionnan tabata tiki y hopi no tabata contesta su yamada despues cu nan haya e informacion cu e pareha tin un cacho. Finalmente nan a haya un apartamento despues di reuni cu e persona cu lo huur y mester a paga 500 dollar extra pa e deposito. "E ta un disgusto cu bo tin tur e restriccionnan aki cu mester tene na cuenta ora di tuma un decision den bo bida personal," el a comenta.

E personanan cu ta huur cas ta den oposicion di esaki, argumentando cu nan ta preocupa cu e gastonan di reparacion, responsabilidad pa cu e potencial di mordi di parti di e mascotanan y problemanan di zonido cu por causa perdida den otro huurdonan. Nan kier pa e legisladornan di e estado permiti pidi depositonan di seguridad mas halto, cual legisladornan a limita na un ekivalente di e huur di un luna, pa por paga limpiesa di pishi of pupu den matnan of reparacion di vloernan di palo.

"Tin mal hende y tin mal cacho, y nos trabao ta di evalua esaki y sigura cu nos ta provee un ambiente safe pa tur hende," Russell Lowery, director ehecutivo di California Rental Housing Association a declara.

E proposicion, crea pa miembro di Asamblea Matt Haney, un democrata di San Francisco, no lo rekeri tur persona cu ta huur acepta e mascotanan comun manera pushi y cacho. Sinembargo, si nan lo mester provee hustificacion rasonabel manera por ehempel salud publico, pa nenga un mascota.

E no por haci pregunta relaciona cu mascota te despues di aproba e aplicacion, y e solicitante mester notifica e doño di e cas cu nan tin un mascota of si tin plan di adkiri esaki por lo menos 3 dia prome cu firma e contract. Si e doño di e cas nenga e mascota, e solicitante eora lo dicidi si busca vivienda otro caminda.

Pronostico di tempo

Tempo:
Parcialmente nubia cu un awasero breve.

Temperatura maximo 33 grado Celsius.
Temperatura minimo 27 grado Celsius.
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 34 pa 39 grado Celsius.
UV index: 12.

Bahada di solo: 6:52pm.
Subida di solo: 6:25am.

Biento:
Modera for di direccion oost;
Forsa 3 te 4 (12 te 30 km/ora, 7 te 16 nudo).
Durante di dia basta fuerte te posiblemente fuerte den rafaga;
Forsa 5 te 6 (31 te 50 km/ora, 17 te 27 nudo).

Situacion general di tempo:
Extension zwak di e area di presion halto riba Atlantico lo mantene un biento modera te basta fuerte cu posiblemente por yega fuerte den rafaga. Un disturbio na diferente nivel di atmosfera ta trece condicionnan levemente instabil y humedad den region. Esaki por induci un awasero pasahero te breve den principalmente oranan di marduga y mainta trempan. Tambe tin un chance chikito pa lamper cu strena.

Mal aleu por bisa cu stof fini di Sahara lo stroba e visibilidad un poco y produci un aire di calidad abou durante proximo dianan. Personanan cu tin alergia of sensibilidadnan respiratorio mester tene esaki na cuenta.

Condicion maritimo/ estado di lama:
Na partinan proteje di costa: keto, rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil, entre 1 pa 2 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa: modera cu olanan alrededor di 4 pia.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Cu imenso tristesa na nos curazon nos ta anuncia e fayecimiento di nos querido tata, suegro y welo

Bernardus (Ben) Maria Cramer
Sinkel, 28 June 1934 – Aruba, 18 April 2024
Viuda di Annemarie Cramer – Heersche

Yvette
  Bas y Cliodhna
  Bruno
Hugo y Alie
  Kristiaan
  Isabella
Armand y Geraldine
  Danique
Marcel y Margie
  Matthew
  Maximus
  Maggie
Raoul †
Agnes
  Elise
  Milou
  Stan †
  Lars
Brownie †
Demas ex-coleganan di Elmar N.V.

Acto di despedida lo tuma lugar Diahuebs, 25 di April 2024 na Misa di Tanki Leendert di 2:00pm pa 4:00pm.

Acto di cremation ta tuma lugar den seno di famia.

Ben lo a desea un donation na Aruba Animal Shelter of Fundation Stimami Sterilisami enbes di flor.

Correspondentieadres:
Paraguana 14
Tibertus_6@hotmail.com

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

"Señor ta mi wardador, mi no tin falta di nada.
Den cunucu di yerba berde e ta pone mi sosega.
E ta hiba mi na awa trankil, pa mi bolbe haña forsa."
Salmo 23: 1,2,3

Cu hopi dolor na nos curazon pero conforme cu Dios su boluntad nos ta participa cu a fayece na Ocala Florida nos esposa, mama, wela, ruman, cuña, tanta, sobrina, prima y amiga stima

Ivy Marcia Tang Yuk-Comenencia
*05-06-1963 – †01-03-2024

Tata: †Alejandro "Indio" Comenencia
Mama: †Adela Comenencia-Gomez
Esposo: Ryan Tang Yuk
Yiu: Ryan Gentle Tang Yuk y Paula Thrasher
Nieto stima: Ryan Ivan Tang Yuk
Yiunan di criansa: Sooling Tang Yuk
Rumico Tang Yuk
Nieta di criansa: Cabria de Chabert
Rumannan:
†Gabriel "Peppy" y Alexandrina Comenencia-Blanco
Fanny y Legenhousen "Larry" Nyack-Comenencia
Judith y Frank Richardson-Comenencia
Beatriz "Beata" y Luis "Gino" de Cuba-Comenencia
Edwin "Papito" y Elvia Comenencia-Rodriguez
Aléjandro "Niño" y Glenda Comenencia-Albertsz
Maria "Mary" y Tirso Tromp-Comenencia
Manera ruman: Roy y Elaine Quandus-Geerman
Sobrino(a)nan:
Sheldon y Marlin Nyack-Figaroa y famia
Ghislaine y Harold Grant-Comenencia y famia
Arthur y Gennilee Comenencia-Ras y famia
Franklin y Elsa Richardson-Rincones y famia
Aldrin y Maaike Comenencia-Los y famia
Javier "Derrick" Comenencia
Julienne y Jobert Reyes-Comenencia y famia
Rujina Comenencia y yiu
Lugina y Ervany Machado-de Cuba y famia
Gabriela Tromp y Andrew Croes
Omonan: Joaquin "Quincho" Comenencia y famia (Colombia)
Carlos "Calulo" Comenencia y famia
Tanta: Teresa Kock-Comenencia y famia
Suanan: †Kenrick Noel y famia
Mervin Tang Yuk y famia
Oswald Tang Yuk y famia
Vincent Tang Yuk y famia
Cuñanan: †Monica Beharry y famia
Linda Jerome y famia
Barbara Beharry y famia
†Jackie Tang Yuk
Patricia Tang Yuk
Primo(a)nan na: Aruba, Corsow, Colombia y Hulanda
Primanan stima: Jetzy de Koning-Bruges
Ederlinda Kock
Sonia Quandt-Gomez
Tur su amiga- y amigonan y amistadnan stima na Aruba y su barrio Dakota, Ocala, St. Croix, Corsow y Hulanda
Demas famianan:
Comenencia, Tang Yuk, Thrasher, Noel, Beharry,Jerome, Blanco, Nyack, Richardson, de Cuba, Rodriguez, Albertsz, Tromp, Kock, Violenus, Figaroa, Grant, Reyes, Ras, Rincones, Los, Machado, Croes, Neuman, de Koning, Quandt, Bitorina, Irwin, Ramharak, Beke, King, Jeroe, de la Cruz, Lispier, Hodge, Castillo, Castillejo, Ras, Quandus, Porino, Franken, Geerman, Herts, Dania, Tromp, Nuboer, Sneek, Steenen, Rafael, Lake, Becker, Martis, Pablo, Schwengle.
Na corsow: Marlene Comenencia y rumannan y famia
Randy de Lannoy y famia
Famia Jacobus
Famia Curiel
Na Colombia: Comenencia, Gomez, Elias, Bruges, Scott, Alzamora, Granados, Freyle Villar
Acto di condolencia y ceremonia di despedida lo tuma lugar na Parokia Birgen di Fatima na Dakota, diasabra 20 di April 2024 di 9:30 pa 11:30 di mainta.. Despues ta sigui pa su ultimo lugar di sosiego na Santana Central Sabana Basora.
Despues di entierro nos no por ricibi bishita di condolencia na cas, nos ta pidi comprension pa esey.

Si acaso den nos tristesa nos por a lubida algun famia, nos ta pidi nos mas sincero disculpa.
Enbes di flor of krans lo tin un box disponibel pa donacion pa Parokia Birgen di

Polis ta bay evalua seguridad pafo di Corte unda ta tene huicio di Trump despues cu homber a cende su mes na candela

(AP) — Oficialnan di polis a bisa cu nan ta evaluando si mester restringi acceso na un parke publico pafo di e corte unda ex-presidente Donald Trump tin su huicio, despues cu un homber a cende su mes na candela eynan diabierna.

"Talbes nos tin cu cera e area aki," comisionado interino di Departamento di Polis di New York City, Kaz Daughtry a bisa na un conferencia di prensa pafo di e corte, agregando cu oficialnan lo discuti e plan di seguridad pronto.

Collect Pond Park a bira un punto di reunion pa manifestante-, periodista- y mironnan durante huicio di Trump, cu a cuminsa cu seleccion di hurado dialuna.
Multitudnan ta chikito y en gran parti ordena, pero alrededor di 1:30pm diabierna, un homber eynan a saca pamphlet cu teorianan di conspiracion, a tira nan rond, y despues a basha acelerante riba su mes y a cende su mes na candela, oficial- y testigonan a bisa.

Un cantidad grandi di agente di polis tabata cerca ora el a sucede. Algun agente y peatonnan a core yuda e homber. A hospitalis'e den condicion critico diabierna tardi.

E homber, kende polis a bisa a biaha for di Florida pa New York den ultimo dianan, no a viola ningun checkpoint di seguridad pa drenta e parke. Diabierna, caya y stupi den e area rond di e corte tabata generalmente habri, maske e banda di caya unda Trump ta drenta y sali di e edificio ta fuera di limite. Hende hayando acceso na e piso di e corte grandi unda e huicio ta tumando lugar mester pasa door di un par di detector di metal. Autoridadnan tambe tabata revisando e protocol di seguridad pafo di e corte.

Israel a duna Merca advertencia di ultimo momento tocante atake cu drone contra Iran

(AP) — Merca a bisa e ministernan di Exterior di Grupo di Siete ayera cu a ricibi informacion di "ultimo momento" for di Israel tocante un accion cu drone na Iran, pero no a participa den e aparente atake, oficialnan a bisa.

Minister Italiano di Exterior, Antonio Tajani, kende a presidi e reunion di minister di paisnan industrialisa, a bisa cu Merca a duna e informacion na un sesion ayera mainta cu a keda cambia na ultimo momento pa atende cu e atake sospecha.

Ayera trempan, Iran a lansa defensa aereo for di un base aereo mayor y un sitio nuclear cerca di ciudad di Isfahan den centro di Iran despues di a mira drone. Tabata parti di un aparente atake Israeli den represalia pa e atake sin precedente di Tehran cu drone y misil contra e pais ultimo weekend.

Tajani a bisa cu Merca a informa e ministernan G7 cu a keda "informa na ultimo momento" door di Israel tocante e dronenan. "Pero no tabatin participacion di Merca den e atake. Tabata puro compartimento di informacion."

Secertario di Estado Mericano, Antony Blinken a nenga di comenta riba e declaracion, pero a enfatisa cu Merca no tabata involucra den ningun atake y tabata comprometi pa traha pa un "desescalacion" den e region.
"Mi no ta bay papia di esey excepto pa bisa cu Merca no tabata involucra den ningun operacion di ofensiva," Blinken a bisa.

Contestando riba un pregunta pa describi e relacion actual entre Merca y Israel, Blinken a nota cu Israel ta tuma su propio decisionnan y Merca ta comprometi na su seguridad. "Nos ta comprometi pa yuda Israel defende su mes y unda ta necesario, participa den su defensa, manera boso a mira apenas algun dia atras," Blinken a bisa referiendo na e accion di Merca y su aliadonan pa yuda Israel repele e atake di Iran den weekend.

"Un biaha mas, Israel ta tuma su propio decisionnan, pero nos tin un compromiso pa defend'e," Blinken a bisa.

Tajani a bisa cu e partnernan di G7 tur a intercambia informacion ayera riba kico nan tabata sa di loke a sucede na Iran. El a bisa cu el a comparti cu el a papia riba telefon cu embahadanan Italiano na Tel Aviv y Tehran, y a sigura cu Italianonan bibando na Isfahan tur tabata safe.

"No tabatin morto ni herido," Tajani a bisa. "Tin un grupo di Italiano cu ta biba na e ciudad unda e dronnan a yega y nan tur ta sin problema. Nan a bisa cu nan a reanuda nan bida regular, y cu espacio aereo Irani a habri back."
"Ta parce cu e clima ta miho awe cu den anochi," el a agrega.

Den un comunique despues di e reunion di tres dia, e ministernan di Reino Uni, Canada, Francia, Alemania, Italia, Hapon y Merca a urgi e partidonan pa "preveni mas escalacion."

E declaracion a priminti sosten pa seguridad di Israel y a condena "den e terminonan mas fuerte" loke e ministernan di Exterior a desccribi como "e atake sin precendente" di Iran "contra Israel di 13-14 di april, cual Israel a derota cu ayudo di su partnernan," como tambe e confiscamento di e barco MSC Aries, cu bandera Portugues, den Estrecho di Hormuz.

"Nos ta para cla pa adopta mas sancion of tuma otro medida, awo y den respuesta na mas iniciativa di desestabilisacion," e documento a bisa.

E grupo tambe a adverti Iran contra transferencia di misil balistico y tecnologia relaciona na Rusia.

Riba e guera na Gaza, e grupo a haci un yamado pa Hamas libera e rehennan, y a recorda Israel pa respeta ley internacional y humanitario.
A agrega cu e paisnan G7 ta keda opuesto na "un operacion militar di escala completo na Rafah cu lo tin consecuencianan catastrofico riba e poblacion civil," y a haci un yamado pa aumenta e fluho di ayudo na Gaza.

"G7 a traha y ta bay traha pa desescalacion," Tajani a bisa den un conferencia di prensa di clausura. El a bisa cu esey lo inclui desescalacion di tension, sigui pa un alto al fuego, liberacion di rehennan, y ayudo pa pueblo Palestino.

Riba potret: Secretario di Estado Antony Blinken.

Polis na Paris ta detene homber bistiendo vest cu explosivo falso na consulado Irani

(AP) — Un homber bistiendo un vest cu explosivo falso y haciendo menasa a keda deteni ayera pafo di consulado Irani na Paris, despues cu polis a lockdown e area, segun autoridadnan. Su motibo no tabata cla.

E incidente a yega na un momento di tension eleva den Medio Oriente, y mientras Paris ta den alerta halto pa seguridad mientras ta prepara pa tene e Olimpiada di berano aki tres luna.

E sospechoso tabata condena pa cende e kehi di embahada Irani na candela den loke el a yama un protesta contra gobierno Irani, segun Ministerio Publico di Paris.
E embahada y consulado ta parti di e mesun compleho, na e elegante di 16 arrondissemente di Paris y cerca di e Riu Seine.

Autoridadnan Irani no a comenta publicamente riba e suceso.

A mira e homber alrededor di 11am pafo di e consulado, y un testigo a bisa polis cu e tabatin un granada y un vest cu explosivo, segun un oficial di polis di Paris. E oficial tabata papiando den condicion anonimo pasobra e no tabata permiti pa duna su nomber publicamente bao politica di polis.
Forsanan elite di polis y soldadnan a rondona e area y a prohibi trafico durante un intervencion di seguridad di varios ora.

Paden di e consulado, e homber "supuestamente a haci menasa di acto violento", pero despues a bandona e edificio su so, Ministerio Publico a bisa den un declaracion na The Associated Press.

Polis a deten'e, y no a haya arma riba dje ni den su vehiculo, e oficial di polis a bisa. Ministerio Publico a bisa cu e vest cu explosivo a resulta di ta falso.

E sospechoso ta den custodia, y Ministerio Publico di Paris a habri un investigacion riba menasa di morto. A bisa cu investigadornan ta purbando di determina e motibo pa e accion.

Autoridadnan no a nombra e sospechoso, pero a bisa cu el a nace na Iran na 1963.
E tabata conoci pa autoridadnan y a ricibi un sentencia suspendi di ocho luna den Corte Criminal di Paris na october, pa cende taira na candela na e heki di embahada Irani na Paris na september 2023. El a bisa cu e tabata un acto di protesta contra gobierno Irani, segun Ministerio Publico.
Como parti di e sentencia, e declaracion di Ministerio Publico a bisa, tambe a prohibi e homber di carga un arma, y tabatin un prohibicion di dos aña pa bay e di 16 arrondissement. E sentencia tabata pendiente pa motibo di apelacion di e acusado.

Cinco trahador Hapones na Pakistan ta scapa explosion suicida contra nan van

(AP) — Un bom suicida a ataca un van transportando ciudadano Hapones na e ciudad di Karachi na Pakistan ayera, polis a bisa. E ciudadanonan Hapones a logra sali ileso, pero oficialnan despues a bisa cu un persona cerca a fayece.

Inicialmente, polis a bisa cu e van tabata bayendo un area industrial unda e cinco ciudadano Hapones tabata traha ora el a bin bao atake, hefe di polis local, Arshad Awan a bisa. Polis escoltando e Hapones a debolbe tiro, matando un di dos atacador, e complice di esun cu e bom, el a bisa. “Tur Hapones cu tabata e obhetivo di e atake ta safe,” Awan a agrega.

Polis inicialmente a bisa cu e cinco Hapones tabata traha na Pakistan Suzuki Motors, pero despues a coregi e declaracion, bisando cu tabata otro fabrica.

Imagen riba canalnan local di noticia a mustra un van daña mientras agentenan di polis a yega e escena. E tres persona cu tabata cerca y a resulta

herida den e atake a keda transporta pa hospital, unda un a muri despues. A bisa cu e otro dos ta den condicion stabiel.

Presidente Pakistani, Asif Ali Zardari y prome minister Shehbaz Sharif a denuncia e atake den declaracionnan separa, a elogia polis pa nan respuesta rapido, y a priminti di elimina terorismo. Nan tambe a ofrece oracion pa e casualidadnan.

Ministerio di Exterior a confirma cu e ciudadnonan Hapones tabata ileso y a bisa cu ta condena “fuertemente e acto horibel di terorismo aki. Ta bay tuma tur medida necesario pa trece e perpetradornan na Husticia.”
“Pakistan ta keda comprometi pa sigura e seguridad di ciudadanonan stranhero residiendo na e pais,” e ministerio a bisa.

E ministerio a bisa cu dos ciudadano Pakistani a muri den e atake ayera, cu a contradeci e declaracionnan di polis y oficialnan di hospital, kende a bisa cu un di e tres herido a fayece. E discrepancia no por a keda reconcilia inmediatamente.

A duna e van un escolta di polis despues di reportahenan di posible atakenan contra stranheronan trahando na Pakistan riba varios proyecto cu fondo Chines y otronan, segun Tariq Mastoi, oficial senior di polis. El a bisa cu un respuesta rapido di e guardianan y polis a stop e atake y a mata ambos agresor.

Ningun persona of grupo a asumi responsabilidad inmediatamente, pero e sospecha probablemente ta bay cay riba separatistanan di e Taliban Pakistani, kende a aumenta atake riba forsanan di seguridad den añanan recien. Insurgentenan tambe ataca Chines trahando na Pakistan riba proyectonan relaciona cu e China-Pakistan Economic Corridor, cu ta inclui un multitud di mega-proyecto manera construccion di caminda, planta di coriente y agricultura.

Prome minister Hungaro ta lansa campaña di eleccion pa UE cu promesa pa ‘ocupa Bruselas’

(AP) — Prome minister Hungaro, Viktor Orban ayera a pinta un imagen scur di un continente den borde di conflicto arma den un discurso dunando apertura na e campaña di su partido pa eleccion di Union Europeo.

El a haci un yamado pa cambio di guardia entre e lidernan di e bloc.
Mientras Orban a dirigi su mes na miembronan di su partido Fidesz na e evento tras porta cera den capital Hungaro, Budapest, el a critica UE. El a caracteris’e como un forsa opresivo cu a haci su paisnan miembro participantenan activo den e guera na Ucrania.

“Nan ta mira e guera como nan propio guera, y nan ta bringa comosifuera ta nan propio guera,” Orban a bisa di lidernan di UE. Ningun pais di UE a involucra su soldadnan den e guera na Ucrania. “E liderazgo na Bruselas mester bay,” Orban a bisa. “E

no merece otro chens. Mester tin cambio na Bruselas.”

Orban, kende ta na su cargo pa largo, ta bay den eleccion di UE na juni enfrentando retonan significante na cas y den exterior, incluyendo e renuncianan recien di oficialnan senior Hungaro y un economia debilita luchando bao di e peso di biyones den fondo cu UE a retene for di Hungria pa motibo di preocupacion pa estado di derecho y corupcion.

Evento di campaña di su partido ayera tabata inusualmente cortico, durando apenas como 45 minuut na un sitio den centro di Budapest na cual no a permiti medionan independiente pa atende.

Discurso di Orban, cu a dura como 15 minuut, a depende pisa riba temanan riba cual el a campaña pa añas: rechaso di inmigracion, hostilidad pa derechonan LGBTQ+ y alegacionnan cu UE a busca pa impone su boluntad riba Hungria.
“Nos mester ocupa Bruselas, pusha un banda e burocratanan na Bruselas y tuma asunto den nos propio man,” el a bisa ricibiendo aplauso.

Un nacionalista derechista cu a goberna Hungria pa 14 aña, Orban ta critico di gobiernonan cu ta suministra Ucrania cu placa y arma pa asisti den rechasa e invasion na escala completo di Rusia.

Hungria a nenga di provee asistencia asina, y a argumenta contra pasa sancionnan di UE contra Rusia pa su agresion na Ucrania.

Orban pa largo a acusa paisnan cu ta sostene Ucrania como siendo “pro guera” y a busca pa pinta su gobierno como e unico den UE na fabor di paz. Asina mes, hopi di su criticonan a acus’e di sirbi interesnan Ruso door di extende acuerdonan di energia cu Moscu y retene paketenan di ayudo pa Kyiv.
Clausurando su discurso, Orban a revela e “manifesto di eleccion” di su partido, cu tin vision di un resurgencia di forsanan derechista den e bloc di 27 miembro.
Si e liderazgo actual di UE keda, e manifesto ta bisa, “Europa ta bay cay den guera, olanan di migracion ta bay destrui nacionnan Europeo, y propaganda di genero ta bay daña e futuro di nos muchanan.”

Eleccion pa UE ta programa pa tuma lugar dia 6 pa 9 di juni. Arubianonan por registra pa vota den e eleccionnan aki te cu dia 25 di april.

ARUBAVANDAAG®

Zaterdag 20 april 2024 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Alberto Groeneveldt: “Het is mijn nalatigheid en ik accepteer het”

Pagina 2

Rechters zullen in juni 31 getuigen van Otmar Oduber horen

Pagina 7

Wrakingskamer verwerpt argument van Land Aruba om rechter te wraken in Isla di Oro-zaak

Pagina 6

Alberto Groeneveldt:

"Het is mijn nalatigheid en ik accepteer het"

Op 27 maart werd Aruba via een zeer gevoelige foto van Luna Foundation Aruba Inc. geconfronteerd met een geval van dierenmishandeling dat viraal ging, waarbij de situatie van een moederhond en haar puppy's werd geïllustreerd. Aruba Vandaag ging aan de andere kant van de medaille op zoek en slaagde erin om Alberto Groeneveldt, de eigenaar van de hond die stierf onder de naam "Blaky", maar bekend werd als "Khaleesi", te interviewen.

In het kader van verantwoordelijke journalistiek moet naar beide kanten worden geluisterd. In dit geval werd het recht van antwoord van Groeneveldt enkele weken geleden gezocht, maar er kwam geen reactie van hem. Uiteindelijk stemde hij er recent mee in om voor slechts drie media (Telearuba, Viral 297 en Bon Dia Aruba) zijn verhaal te vertellen.

Groeneveldt begon het interview met de woorden: "Ik wil me verontschuldigen bij iedereen op Aruba en wereldwijd voor wat er bij mij thuis is gebeurd; het is iets wat fout is, een nalatigheid."

In zijn opinie is Groeneveldt er zeker van dat hij zijn hond niet heeft mishandeld, geslagen of geschopt. Hij beweert dat hij nog meer honden in huis had die ook vastgebonden waren en dezelfde ketting hadden, terwijl anderen losliepen.

Hij gaat verder met uitleggen dat hij zijn hond moest vastbinden omdat er problemen waren in zijn buurt en mensen klaagden over de loslopende honden. "Op een gegeven moment werkte ik zoveel dat ik bezig was met het vastbinden van een paar honden die meer dan ik aankonden. Helaas gebeurde dit in mijn zorg. Vanaf dag één heb ik mijn verantwoordelijkheid genomen. Ik heb de Luna Foundation verteld wat ik kon doen. Wat ik kon bijdragen of betalen, zodat ik de zorg voor mijn hond 'Blaky', zoals hij heette, kon overnemen."

Groeneveldt wijst erop dat de naam van de hond is veranderd en gecommercialiseerd tot "Khaleesi", en volgens hem is "wat er is gebeurd pijnlijk voor hem, omdat ik geen persoon ben die dieren mishandelt; ik hou van dieren. In totaal heb ik 11 honden, konijnen, vissen, schildpadden. Als ik een 'dierenmoordenaar' was, zou ik niet zoveel dieren thuis hebben."

Hij beweert ook dat hij sinds vorig jaar en op 17 januari jongstleden hulp heeft gevraagd voor een paar honden, waarbij hij opmerkt dat "helaas een paar honden vastgebonden moesten worden omdat ze te wild waren. Ze zijn te hyperactief, dat is wat er gebeurde. Dit is iets wat ik niet gepland heb; de hond werd verwaarloosd. Ik ben niet veel thuis, ik hoopte dat mensen die thuis waren voor ze zouden zorgen. Het doet me veel pijn hoe alles is veranderd en hij is gestorven; mijn hart betreurt alles wat er is gebeurd."

Wat betreft de mars die verschillende dierenreddingsorganisaties afgelopen weekend ter ere van "Khaleesi" hebben gehouden - zoals de hond bekend werd - zegt Groeneveldt dat het was om bewustwording te creëren, want "er is veel nalatigheid die op allerlei gebieden plaatsvindt. Het spijt me dat ik, als bekend persoon die door iedereen wordt gekend, hiermee ben belast; OK, maar het is ook de moeite waard om mensen aan te spreken die niet alleen dieren, maar alles verwaarlozen wat er is," zei hij.

Vorige week werd ook bekend dat een andere hond ook was overleden als gevolg van mishandeling, en hiervoor gaf Groeneveldt aan dat dit een andere ernstige nalatigheid was. "Waarom hebben ze die persoon niet lastiggevallen? Waarom hebben ze hem niet op Facebook gezet en hebben ze hem niet behandeld zoals ze met mij hebben gedaan? Ik ben een hardwerkend persoon en ik probeer vooruit te komen, we hebben allemaal verplichtingen en rekeningen te betalen. Aruba is moeilijk, maar het is nu nog moeilijker geworden. Laten we ons richten op het algemene, op alle dieren die worden verwaarloosd, verwaarlozing komt in alle opzichten voor, bij onze ouderen, bij volwassenen, bij kinderen die worden misbruikt; omdat als ik een dierenbeul was, waarom ben je dan maar met één dag gekomen en niet met alle dagen?"
Hij wijst erop dat hij heeft gesproken met Zoey Conijn van de Luna Foundation en met Crijojo Trappers Aruba en hij heeft een paar honden aan hen gegeven om te zorgen, "maar ik vroeg ze om met de laatste drie te gaan. Dat is de hulp die ik niet begrijp en ik heb andere honden thuis nu."

Groeneveldt is er ook zeker van dat dit niet het enige geval is dat is voorgevallen, maar dat er nog veel meer zijn. "Er zijn ernstigere gevallen dan deze, maar waarom hebben ze mij, mijn verhaal, mijn hond gebruikt om dit commercieel, politiek, op allerlei manieren te exploiteren. [Laten we ons richten] op het belangrijke deel, op het bewust maken van onze burgers. Niet alles is goed op Aruba, maar ja, we moeten onze honden vastbinden als je geen geschikte plek voor ze hebt om rond te rennen."

Hij vermeldt dat zijn financiële situatie achteruit is gegaan. "Helaas hebben 95% van de mensen mijn contracten geannuleerd, allerlei dingen die ik dagelijks doe. Het is erg triest dat mijn persoon is gebruikt voor dit en het nieuws zelf is veranderd om mijn persoon aan te vallen en mijn persoonlijk leven moeilijker te maken, tot aan doodsbedreigingen die ik heb ontvangen van mensen die ik heb geholpen," verklaarde hij.

Zoals Bon Dia Aruba onlangs meldde, zijn de autoriteiten bezig met dit geval en hiervoor verzekerde Groeneveldt dat "ik niet weet of het zo ver zal komen, maar als het zo ver komt, sta ik ervoor. Ik sta voor wat er bij mij thuis is gebeurd. Ze zijn mijn huis binnengekomen zonder mijn toestemming om de hond te redden, tenminste ze hadden me kunnen bellen. Iedereen kent mijn honden in de buurt, ik hoefde niet zoveel vast te houden en ik dacht dat ik het juiste deed, maar het ging fout."

"Hetzelfde streven dat ik heb gedaan, dramatisering, rondlopen en t-shirts maken, protesteren en me op allerlei manieren aanvallen, ik wil weten hoe het volk nu denkt dat ik een fout heb gemaakt, net zoals iedereen."

Hoewel hij er zeker van is dat het zijn fout was, kon men in de viraal gegane foto de schade aan de nek van de hond zien die behoorlijk groot was, en daarom vroeg hij: als er mensen thuis waren, zoals hij zeker is, hoe is de situatie dan op die manier geëindigd, zelfs het gewicht van zijn nek was te zien? Hierop verzekerde Groeneveldt dat "in huis hebben we mensen die komen en gaan, meestal zijn er altijd mensen thuis, iedereen steunt me altijd met alle dieren, ik kan niet precies uitleggen wat er is gebeurd omdat ik er niet was, het is een nalatigheid en ik sta ervoor."

Als afsluiting laat hij als boodschap achter: "Mensen van Aruba, laten we stoppen met elkaar af te breken, laten we stoppen met het maken van situaties of pijn van anderen een gevoel of politiek te maken, laten we ons richten op wat het belangrijkst is en kijk alsjeblieft naar jezelf en kijk naar je huis."

Werknemers van de Douane Aruba zeggen genoeg te hebben van de ongeschikte werkomgeving

Gisteren hebben werknemers van de Douane Aruba het werk neergelegd vanwege de al jarenlange situatie in een gebouw dat niet geschikt is om in te werken. Zowel de directeur van de Douane Aruba, Roderick Croes, als de voorzitter van de Douane Aruba Vakbond (SADA), Edward Maduro, brachten de ontevredenheid van de werknemers naar voren.

Croes legde uit dat ze al sinds 2015 in dit gebouw zijn gevestigd. Hij herinnerde eraan dat er destijds problemen waren met het oude gebouw, zoals schimmel, ongedierte en andere zaken die de werkplek ongeschikt maakten voor de werknemers.

De SVB heeft een rapport opgesteld waaruit bleek dat de gezondheid van mensen in gevaar was, en daarom werd besloten om een andere locatie te zoeken. Er waren niet veel geschikte plaatsen beschikbaar, dus uiteindelijk verhuisden ze naar de huidige locatie, die tijdelijk zou zijn, maar ze zijn nu al negen jaar in dit gebouw.

Hij vervolgde met te zeggen dat ze al eerder de problemen hadden gemeld. Bijvoorbeeld in januari waren er problemen met de wc, en verschillende keren moesten werknemers naar huis vanwege defecten. Er zijn ook problemen met de airconditioning, en hoewel er twee maanden geleden nieuwe airco's zijn geïnstalleerd, blijft het probleem zich voordoen doordat de compressoren defect raken.

Hij benadrukte dat ze sinds 2021 aan de minister hebben laten weten dat ze moeten verhuizen naar een andere locatie omdat ze niet in dit gebouw kunnen blijven werken zoals het hoort. Het is slecht voor de efficiëntie en effectiviteit, en nu hebben ze besloten om actie te ondernemen.
Croes gaf aan dat er onderweg verschillende keren obstakels waren geweest, maar nu zien ze licht aan het einde van de tunnel. Volgens hem wacht DOW op een handtekening om goedkeuring te geven, en DWZ werkt aan het contractgedeelte, zodat ze kunnen beginnen met de bouw van een nieuw gebouw voor de Douane.

Edward Maduro, de voorzitter van SADA, benadrukte ook dat de situatie met het gebouw al "te veel" is geworden omdat het tijdelijk moest zijn, vermoedelijk drie jaar omdat ze klaar zouden zijn met een nieuw gebouw, maar negen jaar later, zoals hij opmerkte, is het terrein nog steeds niet aangelegd.

"Desondanks moeten we zeggen dat wat hier gebeurt onaanvaardbaar is. Het kan niet zo zijn dat je constant situaties hebt waarbij de airco's kapot zijn. Vandaag is het in één kantoor heet, morgen is een ander kantoor heet, en na twee weken is weer een ander kantoor heet. Het is als een loterij met welk kantoor het warm zal zijn," legde hij uit.

Zoals al eerder is aangegeven, benadrukt hij dat het huidige gebouw niet geschikt is, omdat er geen enkele vorm van ventilatie is, en wanneer de airconditioning kapot gaat, wordt de ruimte warm, benauwd en kan dit gevolgen hebben voor mensen die lijden aan hoge bloeddruk of andere aandoeningen die worden verergerd in moeilijke situaties.

Hij benadrukt dat het niet alleen het probleem van de airconditioning is, maar dat er ook een probleem is met de riolering. Al in dit jaar, in minder dan vier maanden, zijn werknemers twee keer naar huis gestuurd omdat de toiletten overstromen, er rioolgeuren zijn en de stank ondraaglijk is.

Maduro legt uit dat de minister op de hoogte is en dat ze de minister meerdere keren hebben geïnformeerd over de situatie. Hij benadrukt dat er een oplossing moet komen en geen tijdelijke oplossing, maar een oplossing die zegt dat de locatie niet meer geschikt is en dat er gezocht moet worden naar een manier om de douanemedewerkers elders te laten werken.

Hij wijst erop dat er meer overheidsafdelingen in het gebouw zijn, maar dat de meeste ervan zijn verhuisd naar een meer geschikt gebouw. "Het hoeft geen nieuw gebouw te zijn, maar het moet een geschikte locatie zijn, gerenoveerd zodat je kunt werken zonder problemen met de airconditioning, problemen met de riolering," benadrukte hij.

Maduro merkte op dat op regenachtige dagen, wanneer het hard regent, er een groot probleem is buiten het gebouw waar het rioolwater omhoog komt en ze niet uit de auto kunnen stappen.

Het betreffende gebouw is geen overheidsgebouw, het is een privégebouw, en Maduro zei dat naar zijn begrip de huur van het gebouw is gestegen. Hij merkte op dat als de eigenaar de huur wil verhogen en deze service wil bieden, er twee opties zijn: ofwel de eigenaar wil de overheid niet meer huren, of hij probeert de overheid het gebouw te verkopen.

Hij benadrukt dat er veel gaande is en dat ze niet weten wanneer het zal eindigen. Hij zegt dat hoewel het gebouw privé is, de overheid druk moet uitoefenen voor een oplossing.

Maduro legt uit dat hij op zijn plaats is om met de directeur te praten, hoewel ze weten dat hij niet veel kan doen, zo snel mogelijk om over de kwestie te praten, omdat dit in het verleden is gebeurd op het hoofdkantoor. Hij betreurt het dat elke keer als ze wachten tot de vakbond en haar leden druk uitoefenen om een oplossing te vinden.

Wat doen we nu met…Ons grootste taboe…?

Nu de reguliere thema's van het overheidsbeleid meer naar de achtergrond zijn verplaatst is er meer ruimte gekomen voor andere, voor de gemeenschap belangrijke thema's. Het onderwerp dat hierbij het meest in het oog springt is het seksueel misbruik van kinderen, het meest pijnlijke taboe in onze gemeenschap.

In recente publicaties is naar voren gekomen dat de personen die verantwoordelijk zijn voor deze vreselijke misdaden vooral te zoeken zijn binnen het eigen gezin en de directe omgeving, zoals een vriend of kennis van de ouders. In ieder geval kende het slachtoffer meestal zijn/haar belager al. Dit geldt niet alleen in onze situatie, dit is de wrange werkelijkheid in vrijwel alle gemeenschappen. Het gaat om het belangrijkste taboe dat wij kennen, zoals dat elders ook het geval is.

Hiermee willen we geen moment suggereren dat, omdat het een algemeen voorkomend verschijnsel is, men dit met een zekere gelatenheid zou moeten beschouwen. Integendeel, als niet begonnen wordt met deze morele kanker openlijk te bespreken, zullen we er ook niet in slagen een veiliger omgeving te scheppen voor onze kinderen om in op te groeien. En het laatste wat we zouden moeten willen is dat de gemeenschap medeplichtig wordt bij deze misdaden, als we er niet alles aan doen om de huidige situatie aan te pakken. En als we zeggen dat er actie moet komen, komt onmiddellijk de vraag op wat en hoe er iets moet worden ondernomen.

Vandaar dat enige algemene informatie over hoe ernstig de situatie is noodzakelijk lijkt, zoals die bekend mag worden verondersteld bij de betrokken autoriteiten. Enkele jaren geleden hebben we in een gesprek met een persoon die toegang had tot ons justitieel systeem vernomen dat vanaf 1986 tot dat moment Aruba meer dan 6.000 gevallen had geregistreerd van aangifte van geweld tegen kinderen en minderjarige jongeren. Voor alle duidelijkheid, deze cijfers betreffen dan wel zowel seksuele misdrijven als andere geweldsmisdrijven waarbij geen seksueel aspect aan de orde was. Van deze duizenden gevallen zijn uiteindelijk enkele honderden zaken voor de rechter gebracht. Dus in het overgrote deel van de aangiftes heeft dit geen gevolg gehad voor de dader, merendeels omdat het verzamelen van bewijs zoveel obstakels ondervindt. Dit blijft de belangrijkste belemmering, hoewel na de verschrikkelijke gebeurtenis van enkele jaren geleden waarbij twee kinderen het leven verloren er een groot project is opgezet om het systeem van informatie-uitwisseling en coördinatie van werkzaamheden tussen de betrokken autoriteiten en instanties te verbeteren. We durven niets negatiefs te zeggen over deze pogingen, simpelweg omdat we dat niets weten, in positief noch in negatief opzicht.

Dit lijkt ons op zich al een probleem, want het betekent dat het overgrote deel van de gemeenschap daar ook niets van af weet. Het kan best zijn dat er stappen vooruit zijn gezet in het verbeteren van het traject dat moet worden afgelegd wanneer zich een dergelijk geval voordoet, maar wat wordt eigenlijk bereikt in het voorkomen dat het zo ver komt? We hebben de indruk dat er nog niet genoeg is geïnvesteerd in deze zaak, omdat dit zou moeten inhouden dat er een begin is gemaakt met openlijk te praten over de gezinscultuur die we hebben en vooral de minder positieve kanten die er zijn. Bijvoorbeeld, heerst er in de meeste gezinnen een positieve sfeer waarin een kind zich veilig voelt om de ouders te vertellen wat ze meemaken, waarbij eventueel een andere persoon bij betrokken is? Of is het niet zo dat er in heel veel gezinnen nog altijd 'kinderen hun mond moeten houden als hen niets is gevraagd'? Als er zoveel gevallen zijn van geweld tegen kinderen, met of zonder een seksueel element daarbij, is dat dan niet een signaal dat er nog heel wat te verbeteren valt en dat de verbetering van het traject van aangifte en verwerking van klachten niet afdoende is?

We stuiten hier ook op het probleem van een kleine gemeenschap waarbij, als er eenmaal iets is gebeurd in een gezin, dat gezin heel snel wordt geconfronteerd met het feit dat de meeste mensen waarmee men contacten onderhoudt op de hoogte zijn van wat er is gebeurd. Dat leidt al snel tot de reactie om te proberen alles verborgen te houden, want de confrontatie aangaan met iedereen, binnen de familie, met vrienden, op school, het werk en bovendien nog de autoriteiten die erbij betrokken zijn, dat is niet makkelijk, ook niet als het traject van aangifte verbeterd is. Ook moet men rekening houden met de mogelijke breuk binnen het gezin en de familie die kan plaatsvinden en die zelfs levenslange gevolgen kan hebben voor zowel het kind als de ouders en eventuele andere kinderen. Het slachtoffer kan niet in alle gevallen rekenen op de steun van iedereen binnen het gezin en de familie, zeker niet wanneer de dader tot het gezin of familie behoort en daarbij sommigen de kant van de dader kiezen. We kennen uit onze persoonlijke ervaringen gevallen waarbij het slachtoffer de beschuldiging kreeg in ieder geval voor een deel van het gebeurde verantwoordelijk te zijn.

Tenslotte lijkt het ons van groot belang dat er prioriteit wordt gegeven aan het breder verschaffen van informatie aan de gemeenschap en dat dan ook in alle opzichten. Bijvoorbeeld, we zien geen publicaties van gegevens zoals het aantal aangiftes, hoeveel zaken voor het gerecht belanden, wat de obstakels zijn die men tegenkomt bij het doen van aangifte en hoe de communicatie te verbeteren in elke sociale omgeving, thuis, op school , in de sport, etc. De constatering dat seksueel geweld vooral voorkomt met een dader uit de directe levenskring van een kind kan geen eenmalige kreet blijven die zonder gevolgen verloren gaat in de stilte die dit onderwerp omringt.

Het Internet Archive bevat nu de geschiedenis van Aruba

Aruba heeft haar geschiedenis 'geback-upt' op The Internet Archive, voor het eerst op het digitale preserveringsplatform. Het Archief heeft op 8 april jongstleden aangekondigd dat het de portal voor de Aruba-collectie opende, waardoor wereldwijd toegang wordt geboden tot meer dan 100.000 historische documenten van Aruba.

Volgens The Verge omvatten de documenten materiaal dat Aruba begon te verzamelen onder onze Nationale Bibliotheek en archieven sinds het een land werd binnen het Koninkrijk der Nederlanden in 1986.

Volgens het Internet Archive omvat de Aruba-collectie "ongeveer 40.000 documenten, 60.000 afbeeldingen, 900 video's, 45 audiofragmenten en zeven 3D-objecten voor een totaal van 67 thematische en/of institutionele (sub)collecties." Naast het toevoegen van alles aan hun eigen servers, meldt het Archief ook dat het alles back-upt via het gedecentraliseerde Filecoin-netwerk.

De Aruba-collectie maakt gebruik van de standaardinterface van het Archief, waardoor je kunt zoeken, filteren op type document en organiseren per jaar. Een van de oudste documenten die The Verge vond, was de kaart van Aruba uit 1974. Volgens Wired begon het project in 2018 toen Stacy Argondizzo, een digitale archivaris wiens familie regelmatig naar Aruba op vakantie gaat, begon na te denken over hoe ze het land kon helpen zijn fysieke archieven te bewaren, die ze vreesde door extreem weer vernietigd zouden kunnen worden.

Het werd gemeld dat het project ingewikkeld was omdat het scans omvatte van "een grote hoeveelheid oude en fragiele kranten" en het verzamelen van documenten die over de hele wereld verspreid waren (vanwege de koloniale geschiedenis van ons land), zoals Nederland, Spanje en Amerika.

Het bewaren van het historische materiaal van Aruba geeft een nieuwe betekenis aan de missie van The Internet Archive voor digitale preservering. De non-profitorganisatie werd opgericht in 1996 door Brewster Kahle, en tot op heden heeft het 99 petabyte aan unieke gegevens, wat neerkomt op 99.000 terabyte.

Het archief heeft ook een verscheidenheid aan VHS-

cassettes, oude computerspellen, instructies voor Lego-sets en posts op Google Plus. Vandaag de dag wordt de website bedreigd door juridische uitdagingen vanwege haar preserveringsinspanningen, zoals vorig jaar het vonnis dat het niet kan fungeren als bibliotheek voor e-books en een rechtszaak van de muziekindustrie tegen het Great 78 Project voor het archiveren van oude platen.

Maar The Internet Archive is een van onze grootste wapens als het gaat om het bekijken van de menselijke geschiedenis via beelden, tekst, muziek en video op een moment waarop het internet zelf steeds moeilijker te navigeren is zonder te worden overspoeld door SEO-junk en desinformatie.

Wat kan men laten zien...1 jaar vóór de verkiezingen...?

We zijn bijna op het moment beland dat we nog maar één jaar verwijderd zijn van de volgende Statenverkiezingen. Met dit gegeven in gedachten kunnen we bekijken wat nog gedaan kan worden vanuit de overheid. Voor de partijen die de huidige coalitie ondersteunen is het belangrijk aan te tonen dat men de (meeste) verkiezingsbeloften en wensen bij de vorming van het kabinet heeft kunnen waarmaken, of in ieder geval kan laten zien wat redelijkerwijs nog gedaan kan worden tot aan de verkiezingsdatum.

Zaken die nog niet zijn aangepakt of nagekomen ontbreken echt niet, zowel wat acties of concrete projecten betreft, als wetgeving die nog door het wetgevingstraject moet worden gehaald. De tijd is kort om daar nog mee te beginnen.

De noodzaak is meer dan duidelijk, zoals de urgentie om ervoor te zorgen dat het project ter verbetering van de waterzuiveringsinstallaties zo snel mogelijk kan beginnen. In dit geval kan men spreken van een nogal curieuze situatie waarbij het gebrek aan actie van overheidszijde grenst aan het uitdagen van de gemeenschap, van de ene kant zorgend voor een schildpaddentempo in de voorbereiding van de nieuwe staatsonderneming die de verantwoordelijkheid op zich moet gaan nemen voor het functioneren van de nieuwe of vernieuwde zuiveringsinstallaties, en van de andere kant verwarring zaaiend over wie nu eigenlijk waarvoor verantwoordelijk is of wie verantwoordelijk is voor het rekken van het proces en waarom. Intussen beginnen er meer tekenen te komen van verontrusting bij ondernemers, met name de hotelondernemingen die dicht bij de belangrijkste zuiveringsinstallatie bij Bubali zijn gevestigd. Het is voorstelbaar dat, voordat we aan verkiezingen toekomen, we al een noodsituatie aan de hand zullen hebben bij genoemde installatie, die onder andere het afvalwater van de gehele hotelzone ontvangt, waardoor een situatie kan ontstaan die de naam van Aruba bepaald geen goed zal doen in de internationale publiciteit. In tegenstelling tot de coronacrisis zal dit in z'n geheel een crisis van eigen makelij zijn, geschapen en gefaciliteerd door overheidsoptreden dat niet eens het predicaat 'middelmatig' verdient. Goed beschouwd hebben we tot nu toe in het openbaar niet zoveel bezorgdheid kunnen waarnemen van organisaties die ondernemersbelangen vertegenwoordigen of van semioverheidsinstellingen die het welzijn van die sector in hun doelstelling hebben. En dit terwijl elke verergering van de huidige situatie een direct negatief effect zal hebben op diezelfde sector, ook vanwege de genoemde nabijheid van de afvalwaterzuivering. Zitten we nu te wachten op het moment dat door het afvalwater de straten in de directe omgeving van de hotels blank staan, in plaats van in de buizen naar de daarvoor bestemde plek te gaan? Als het probleem de verdeling van de taart (van goedbetaalde banen) binnen de nieuwe staatsonderneming is, kan men dan niet tot een 'herenakkoord' komen daar het toch uitsluitend gaat om de plaatsing van de wederzijdse 'vertrouwenspersonen' gaat? Als de gemeenschap maar niet wordt blootgesteld aan deze grote risico's...

We zien ook berichten over een mooie presentatie op de universiteit van wetgeving ten behoeve van de rechten van de natuur, maar dit lijkt ons niet meer dan 'window-dressing' want zelfs meer urgente wijzigingen in onze grondwet vinden al jarenlang niet plaats omdat er domweg nooit een meerderheid daarvoor (14 stemmen vóór) te vinden is in de Staten. Bovendien is het opnemen van die rechten in de grondwet helemaal geen garantie voor het invoeren van nadere wetgeving die echt leven zou brengen in wat de grondwet meer in algemene zin zou weergeven. En daar bovenop is het ook nog eens een keer zo dat ons land een reputatie te verliezen heeft op het gebied van het goedkeuren van wetten om vervolgens de invoering and het toezicht op de naleving gewoon te 'vergeten'. Intussen is het dus ook te voorzien dat in het nog beschikbare jaar tot aan de verkiezingen we niets te zien krijgen van nadere specifieke wetgeving om enig aspect van de natuur te beschermen, noch van enige toepassing van bestaande wetgeving.

Alles wat we hier beschrijven voor het natuurbeleid is ook van toepassing op het beleid ten aanzien van de verwerking van vast afval. De overheid vertoont op dit moment zelfs een onmacht om de verwerking van medisch afval aan te kunnen, afval dat op dit moment een kleine berg bij Parkietenbos aan het worden is terwijl de kwestie van de afgifte van een hindervergunning voor de verbrandingsinstallatie een onoverkomelijke hindernis lijkt te worden, tot voor het gerecht toe. Het is te voorzien dat in het komend jaar er geen enkele vooruitgang van enige betekenis geboekt zal worden op het gebied van afvalverwerking, ook al omdat binnen de coalitie de grootste partner nooit zal toestaan dat de 'junior partner' enig succes zal boeken en zeker niet vlak voor de verkiezingen...

Een andere belangrijke kwestie voor volgend jaar is het beleid ten aanzien van de energievoorziening, waarbij men in de laatste jaren een werkelijke parade heeft kunnen zien van mogelijke alternatieve energievormen die aantrekkelijk lijken maar toch behoorlijk twijfelachtig qua potentieel blijken te zijn. Het is al meer dan drie jaar geleden dat het eerste akkoord werd ondertekend voor de import van vloeibaar aardgas en tot op heden heeft men niets concreets kunnen zien, om overigens nogal duidelijke redenen. Het is één ding om de gemeenschap een optimistische visie aan te smeren die geen enkele basis in de realiteit heeft, maar het is een heel andere kwestie om zaken in reële ondernemerstermen neer te zetten, waarbij de niet altijd positieve voorwaarden worden meegenomen, zoals dit medium dat al vaker naar voren heeft gebracht. Daarna kwam het geweldige idee om waterstof te gaan produceren, hetgeen hetzelfde lot is beschoren als het aardgas omdat propaganda één ding is maar levensvatbare ondernemersplannen presenteren een heel andere zaak blijkt te zijn. Intussen bereiken we op het gebied van alternatieve, vernieuwbare energie helemaal niets, met een zonnepark bij de luchthaven en een andere bij Lago Heights die beide niets produceren, zonder dat zelfs de oppositie enige zorg uit, laat staan dat de overheid iets lijkt te doen. In ieder geval zijn we 'terug bij af', met alleen nog het windmolenpark bij Vader Piet in bedrijf, dat dateert van 2008, alweer zestien jaar geleden...

Betekent dit alles dat de huidige coalitie dan niets heeft bereikt? Dat is niet zo, er zijn gebieden waarop actie is ondernomen en met resultaat. Het belangrijkste probleem dat aangepakt moest worden was de financiële crisis binnen de overheid zelf, waarbij heel veel energie is gaan zitten in de confrontatie met Nederland. In ieder geval hebben we het financieel toezicht van de Koninkrijksregering, hetgeen praktisch garandeert dat er geen dwaze dingen kunnen gebeuren met de overheidsfinanciën. Dit geldt ook voor degene die vanaf 2025 mag regeren, wie dat ook mag zijn...

Wil de regering eigenlijk wel... Het migrantenprobleem aanpakken...?

Het is eindelijk zo ver gekomen dat de Staten een vergadering konden houden met de minister belast met arbeid en integratie, met de illegaal aanwezige migranten als onderwerp. Een thema dat gedurende heel wat jaren regelmatig terugkomt in de publiciteit maar waarbij nooit enige vooruitgang te bespeuren valt.

De aandacht komt niet alleen van de zijde van de politiek en de pers, maar ook van organisaties die zich bezighouden met de migrantenproblematiek in onze regio en wereldwijd. Maar in ieder geval heeft dit nooit geleid tot een wijziging in het beleid over dit thema, of beter gezegd het gebrek aan een beleid, terwijl het ook nog zo is dat het nota bene de overheid is die over de gegevens beschikt die duidelijkheid zouden kunnen verschaffen aan de gemeenschap. Er is altijd voor gekozen om deze gegevens 'vertrouwelijk' te houden, hetgeen gelijk staat aan deze dus verborgen te houden.

Bij meerdere gelegenheid heeft dit medium naar voren gebracht dat de overheid al meer dan dertig jaar over de digitale gegevens van alle buitenlanders beschikt, die op reguliere wijze het land zijn binnengekomen, zij het via de luchthaven of de zeehavens. Er is nooit toegestaan, voor zo ver onze kennis strekt, om deze gegevens te gebruiken om een duidelijker beeld te krijgen van de op het eiland aanwezige migrantenpopulatie die niet wettelijk is toegelaten. Voor alle duidelijkheid: van alle personen die het eiland zijn binnengekomen, via de genoemde officiële ingangen, heeft men alle persoonlijke gegevens, zoals naam en achternaam, geboortedatum en -plaats, nationaliteit, laatste woonplaats en plaats van afgifte van het paspoort en het eerste adres op Aruba.

Pogingen van ambtenaren die wisten waar ze het over hadden en die de gegevens wilden gebruiken voor beter beleid, werden daarin belemmerd. Bijvoorbeeld in 2000 door de toenmalige minister-president, toen een ambtelijke commissie bezig was met de voorbereiding van de introductie van het algemeen fonds voor de gezondheidszorg AZV. Hierbij deed zich de noodzaak voor meer inzicht te verwerven in de omvang van de populatie illegale migranten, vooral ook omdat wanneer deze mensen dringend geneeskundige behandeling nodig zouden hebben, dit vanzelf de verantwoordelijkheid van de overheid zou worden; dit bij internationaal verdrag. De premier weigerde ronduit het gebruik van deze gegevens toe te staan met het argument dat dit het recht van de betrokken illegaal aanwezigen op bescherming van hun gegevens zou schenden. Een totaal belachelijk argument en dat in een tijd dat de eerzame burger zelf niet eens wist hoe diezelfde overheid met zijn/haar gegevens omsprong. In ieder geval kwamen er geen gegevens op tafel. In de meer dan twee decennia sinds dit voorval hebben we nooit vernomen dat enige commissie of departement toegang zou hebben gekregen tot die gegevens om een indruk te krijgen hoe omvangrijk dit migrantenprobleem nu werkelijk is. Het is nu leuk dat van de zijde van een van die internationale organisaties die Aruba terzijde staan, een getal van om en nabij 5.000 migranten wordt genoemd, maar als iemand anders wil beweren dat het eigenlijk 10.000 zouden zijn, dan is er geen grond om vast te stellen welke van deze opinies nu de correcte is. De trieste werkelijkheid is dus dat het parlement zo ver is gevorderd dat men over het onderwerp kan debatteren, maar dat dan wel in een vacuüm omdat er geen fatsoenlijke basiscijfers zijn om het gesprek te onderbouwen. We hebben dus meer dan dertig jaar dit migrantenprobleem, met in diezelfde dertig jaar een complete geheimzinnigheid over deze gegevens en nu moeten we plotseling geloven dat we de transparantie gaan krijgen die elke regering altijd heeft beloofd maar waar nooit iets van gekomen is? Wij geloven dat niet, ook al omdat we nog steeds geen enkel signaal opvangen dat het huidige kabinet echt van plan is om dit probleem aan te pakken, behalve dan de positie van de minister belast met arbeid en integratie die aanstuurt op een soort amnestie.

Deze bewindsman heeft natuurlijk zijn eigen beweegredenen om enige vorm van een algemene amnestie voor te stellen. Dit kan namelijk als gevolg hebben dat hij voor die migranten de status verwerft van de 'grote verlosser' en dat, als ze eenmaal genaturaliseerd zijn en stemrecht hebben, hem de electorale basis kunnen verschaffen die hij onder de Arubanen zelf nooit heeft kunnen verwerven. De hamvraag hierbij is niet of hij als politicus mag ambiëren; de vraag is waarom dit moet plaatsvinden in een volstrekte onduidelijkheid over de werkelijke situatie waarin deze groep zich bevindt en bovendien de volstrekte onduidelijkheid hoe zo'n algemeen pardon voor alle migranten uitgevoerd zal gaan worden. Gaat men dit uitsluitend doen voor de Venezolanen, die overigens voor het grootste deel niet geregistreerd zijn als vluchteling? Als er geen duidelijke regels worden gesteld voor de beoordeling van de gevallen, dan kan deze zaak de volgende golf van corruptie veroorzaken, terwijl ditzelfde traject in de afgelopen decennia al een van de belangrijkste bronnen van corruptie is gebleken, zonder dat het ooit gekomen is tot concreet beleid dat het vertrouwen verschaft dat er werkelijk iets wordt ondernomen om dit kankergezwel in het toelatingsproces eruit te snijden.

Tenslotte is het moeilijk te begrijpen wat de oppositie wil bereiken in deze kwestie. De gebruikelijke motie van wantrouwen tegen de genoemde minister, hoewel ze er wel gelijk in hebben dat de betrokken bewindsman niet de indruk geeft capabel te zijn om een adequaat en transparant beleid te voeren, zet geen zoden aan de dijk als het gaat om meer duidelijkheid in de zaak te krijgen. We hebben nog steeds niet een eis tot een moratorium gezien om nog meer toeristische accommodatie te voorkomen; niet uitsluitend van hotels en condominiums, maar ook dringende regulering van de markt voor 'Airbnb'. Als we zien wat op dit moment gebeurt in andere landen waar excessief toerisme een groot probleem is geworden, dan kunnen we ons voorstellen wat hier gaat gebeuren. Ondertussen blijft de regering halsstarrig weigeren aan te geven waar uiteindelijk de grens ligt.

Wrakingskamer verwerpt argument van Land Aruba om rechter te wraken in Isla di Oro-zaak

Nadat Land Aruba had verzocht om de rechter in de Isla di Oro-zaak te wraken, waarin de Nationale Parken Stichting had gevraagd om het werk dat de eigenaar van het terrein was begonnen, te stoppen, hebben gisteren, 15 april, drie rechters van het Hof van Justitie het argument van Land Aruba van tafel geveegd en zal de zaak doorgaan met dezelfde rechter, mr. A.H.M van de Leur.

Op dinsdag 5 april werd de zaak voor de rechter gebracht waarbij duidelijk werd dat de ontwikkelaar geen enkele vergunning had voor de werkzaamheden op Isla di Oro, maar deze pas had aangevraagd nadat de voorlopige voorziening was uitgevaardigd. Bovendien had de ontwikkelaar in een interview met een ander lokaal medium aangegeven dat ze een strand wilden aanleggen, veel zand op het rif wilden storten, palapa's wilden plaatsen,

kokospalmen wilden planten en een gebied wilden creëren waar toeristen dit kunnen bezoeken.

De advocaat van de Nationale Parken Stichting Aruba (FPNA), Zuhaila Arendsz, benadrukte in een artikel dat Bon Dia Aruba op 7 april publiceerde, dat volgens de wet deze plannen in strijd zijn met de bestemming van het gebied, waarbij drie factoren een belangrijke rol spelen. Zoals het feit dat het een rif betreft, een natuurpark op het land met mangroven en het andere deel eromheen dat het mariene gebied is, wat betekent dat het een zeer belangrijk gebied is dat bescherming nodig heeft; bovendien bepaalt de wet dat er in het gebied geen ruimte mag zijn voor toeristische of commerciële activiteiten.

Een andere reden, zoals Arendsz heeft gemeld, was ook om de rechter te verzoeken Land Aruba deze kavel niet opnieuw in erfpacht te geven, omdat de erfpacht van deze kavel afloopt in 2026.

Op 5 april werd de zaak voor de rechtbank onderbroken omdat advocaat V.M Emerencia van Land Aruba van mening was dat rechter A.H.M. van de Leur niet onpartijdig was en verzocht om de wraking van de rechter, wat betekent een "judiciële wraking" in het Papiaments.

Volgens het proces-verbaal van deze zaak, verwees rechter van de Leur naar de verklaring van Land Aruba dat zij de erfpacht van het perceel niet zouden verlengen tot 2026, waarop de rechter verklaarde dat "er vaak ervaringen zijn geweest en is gezien dat Land Aruba beslissingen neemt die in strijd zijn met de wet."

Op basis van deze opmerking wees advocaat Emerencia erop dat "de rechter zijn partijdigheid tegenover Land Aruba heeft laten zien" en daarom verzocht om de wraking van rechter van de Leur.

Op 15 april, hebben drie rechters van het Hof van Justitie het argument van Land Aruba van tafel geveegd en zal de zaak doorgaan met dezelfde rechter, mr. A.H.M van de Leur.

Volgens het document van het Hof van gisteren, waarover Bon Dia Aruba beschikt, blijkt uit de beoordeling van de feiten en omstandigheden dat Emerencia geen reden heeft gegeven om aan te nemen dat rechter van de Leur niet onpartijdig is. De reden hiervoor is dat de opmerking van de rechter van algemene aard is "dat als het land en zijn administratieve organen altijd en overal de wet zouden respecteren, alle bezwaren en beroepen in administratieve zaken altijd ongegrond zouden worden verklaard. Dit is een feit van algemene bekendheid en dit is hier niet het geval. Daarom blijkt uit de opmerkingen van de rechter geen enkele vooringenomenheid in deze zaak."

In juni zullen rechters beginnen met het horen van de 31 getuigen van Otmar Oduber in de rechtbank

Gisterochtend hield politicus Otmar Oduber van de Nos Pais-partij een persconferentie waarin hij de laatste updates gaf over de zaak Flamingo, die voor de rechter-commissaris zal komen in juni.

Oduber legde uit dat vorig jaar op 6 november de rechter die de zaak Flamingo zal behandelen in de rechtbank, zijn verdedigingsteam groen licht gaf om 31 getuigen te horen in deze zaak. Onlangs werd advocaat Vito Carlo, die Oduber vertegenwoordigt, geïnformeerd dat het horen van de getuigen in juni zal beginnen.

Zoals bekend, loopt de zaak Flamingo al vele jaren en begon het aanvankelijk als een zaak met verschillende aanklachten tegen Oduber, maar nu gaat het om verschillende aanklachten en is zelfs de lijst met verdachten in de zaak ingekort.

"Men gaat nu op een visexpeditie om te zien wat ze kunnen vinden om Otmar Oduber aan te klagen. Het heeft acht maanden geduurd, na vier jaar wachten op dit onderzoek dat vijf jaar geleden begon in 2019. We betreuren het misbruik dat plaatsvindt, er is geen andere manier om de Arubaanse gemeenschap te laten zien hoe opnieuw dit een ander misbruik is dat je acht maanden moet wachten om je getuigen te kunnen horen voor je verdediging," verklaarde hij.

Desalniettemin benadrukte Oduber dat hij "blij" is dat de zaak in juni zal beginnen en hij hoopt dat de zaak in juni kan worden afgerond, of uiterlijk in juli. "Natuurlijk wil ik dat deze zaak zo snel mogelijk wordt afgerond," voegde hij eraan toe.

De politicus merkte op dat gedurende al die jaren dat de zaak Flamingo liep, er veel financiële middelen zijn gebruikt om uiteindelijk op dit punt te komen, waar hij zich voorbereidt om de zaak te behandelen en alle getuigen te horen.

"Ik geloof dat als we niet al die tijd hadden gevochten, zeker drie keer naar de rechtbank waren gegaan, meer dan acht keer naar de rechtbank waren gegaan, alleen maar om het OM te dwingen hun onderzoek af te ronden zodat ze een zaak konden beginnen," voegde hij eraan toe.

Tijdens de persconferentie deed Oduber een openbare aanklacht met betrekking tot dezelfde zaak Flamingo. Hij wees erop dat de gemeenschap onlangs heeft opgemerkt dat een verdachte in de zaak is vrijgelaten van verdenking en geen deel meer uitmaakt van deze zaak.

Hij legde uit dat de zaak begon met meer dan 20 verdachten en onderweg heeft het OM verschillende mensen vrijgelaten van verdenking en zijn er slechts zeven mensen overgebleven als verdachten. Meer dan 15 verdachten zijn vrijgelaten van verdenking.

Recentelijk heeft een bekende handelaar, die ook gedurende vier jaar verdachte was, een brief ontvangen waarin hij volledig wordt vrijgesproken van de zaak Flamingo. Oduber benadrukte dat deze persoon geen enkele keer is gehoord en nooit is opgeroepen voor verhoor als verdachte in deze zaak.

Hij voegde eraan toe dat naast deze persoon een aantal ambtenaren en personen die op contractbasis werkten, zijn benadeeld. Hij legde uit dat zeven ambtenaren gedurende het hele onderzoek naar huis zijn gestuurd. Deze ambtenaren zijn drie tot vier jaar thuis gebleven en ontvingen 100% van hun salaris, terwijl geen van hen deel uitmaakte van het onderzoek naar de zaak Flamingo.

Hij gaf aan dat sommigen van hen nog steeds thuis zijn, maar nu proberen ze een manier te vinden om ze weer aan het werk te krijgen. Anderen hebben in de loop der jaren promotie gekregen, sommigen hebben zelfs een vaste aanstelling gekregen, een gouverneursbesluit, waarbij ze hun vaste positie als ambtenaar hebben gekregen.
Aan de andere kant merkte hij op dat er verschillende mensen op een contract wachtten om in overheidsafdelingen te worden benoemd, maar door deze zaak zijn verwijderd en later bleek dat geen van hen verdacht was.

"Wat was het? Ze renden achter mensen aan, ze voerden een visexpeditie uit, ze beschuldigden iedereen. Het Openbaar Ministerie is elk departement binnengevallen waar ik goede banden mee had. Ze hebben onderzoek gedaan bij Serlimar van boven naar beneden, ze hebben onderzoek gedaan bij DOW, ze hebben onderzoek gedaan bij DIP, overal waar ze maar konden hebben ze onderzocht en er kwam niets naar boven, gewoon enkele beschuldigingen," benadrukte Oduber.

Hij benadrukte dat wanneer de getuigen worden gehoord, dit cruciaal zal zijn omdat, zoals hij aangaf, voor het eerst in de geschiedenis gedurende de laatste 30 tot 40 jaar, een rechter heeft ingestemd om leden van RST, leden van Nederland, leden van BCI van het Arubaanse Politiekorps en ook leden van de Landsrecherche als getuigen te horen.

De leden van de juridische keten die als getuigen worden gehoord, aldus Oduber, zijn personen die hebben gewonnen in deze zaak, valse rapporten hebben opgesteld, meerdere volledig valse processen-verbaal hebben opgesteld om hem te schaden.
"Wanneer ik zeg vals, bedoel ik dat het zo gemakkelijk was voor hen, met al hun middelen, om binnen 24 uur te controleren dat wat ze op papier hebben gezet volledig vals was," benadrukte hij.

Ten slotte deed Oduber een aankondiging van een eis die hij heeft met betrekking tot de behandeling van de zaak. Hij legde uit dat hij zijn advocaat, Vito Carlo, de instructie heeft gegeven om een verzoek in te dienen om de behandeling van de zaak Flamingo live uit te zenden via de pers.
"Mijn eis is, als het Openbaar Ministerie, en ik richt me rechtstreeks tot het Openbaar Ministerie, als ze niets te verbergen hebben, hoop ik dat wanneer we dit verzoek via mijn advocaat indienen, ze onmiddellijk akkoord gaan met het toestaan dat deze zaak live wordt uitgezonden," verklaarde hij.

Koninkrijks economisch herstel en relationele dynamiek: een jaaroverzicht

(CuraçaoChronicle) – In 2023 zetten de eilanden Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten het robuuste economische herstel voort na de nasleep van de Covid-19-pandemie. Dit herstel, grotendeels gestimuleerd door toerisme, liet indrukwekkende groeicijfers zien.

Toch zijn er zorgen over de duurzaamheid van deze groei, omdat het de inherente zwaktes van overmatige afhankelijkheid van één economische pijler benadrukt. Voor veel eilanden overschaduwt de nadruk van het toerisme op kwantiteit de behoefte aan hoogwaardige en duurzame alternatieven.

Te midden van deze economische ontwikkelingen presenteerden de Koninkrijksrelaties in 2023 een gemengd beeld. Het openbare debat rond de excuses van koning Willem-Alexander voor het slavernijverleden droeg bij aan een dieper begrip en verzoening. Toch ontstonden er politiek-administratieve spanningen, met name in Aruba met betrekking tot de herfinanciering van Covid-leningen en in Curaçao met betrekking tot de Ennia-kwestie.

In het besef van de onvermijdelijkheid van spanningen binnen elke constitutionele regeling benadrukte de Raad van State de noodzaak van effectieve mechanismen voor conflictbeslechting. Echter, de vooruitgang bij het tot stand brengen van dergelijke mechanismen, zoals uiteengezet in artikel 12a van het Statuut, bleef het hele jaar door stagneren.

Binnen de Afdeling Advisering speelde de Speciale Commissie voor het Koninkrijk een cruciale rol bij het bespreken van ontwerpadviezen en ontwikkelingen met betrekking tot de Koninkrijksrelaties. Onder leiding van de vicepresident en bestaande uit zeven Staatsraden, waaronder die uit het Koninkrijk, bevorderde de commissie de dialoog en samenwerking tussen belanghebbenden. De vicepresident speelde ook een cruciale rol bij het bevorderen van de Koninkrijksrelaties door regelmatige bezoeken aan de eilanden en betrokkenheid bij verschillende belanghebbenden.

In januari 2023 bracht de Speciale Commissie een werkbezoek aan delen van de eilanden, waarbij gesprekken werden gefaciliteerd met overheidsfunctionarissen en vertegenwoordigers uit de private sector en de civiele samenleving.

Daarnaast werkte de Afdeling Bestuursrecht nauw samen met het Gemeenschappelijk Hof van Justitie om bestuursrechtelijke zaken in hoger beroep te behandelen, waarbij werd gezorgd voor efficiënte juridische processen binnen het Koninkrijk. De Raad droeg verder bij aan kennisontwikkeling via digitale uitwisselingen en gespecialiseerde gastcolleges.

Terwijl het Koninkrijk de zeventigste verjaardag van het Statuut in 2024 nadert, blijft de Raad zich inzetten voor het koesteren van de veelzijdige verbindingen die zijn delen verbinden. De viering van Koninkrijksdag op 15 december zal dienen als een aangrijpende herinnering aan het gedeelde erfgoed en de aspiraties van het Koninkrijk.

Centrale Bank begint rechtszaak tegen voormalig president Emsley Tromp

(CuraçaoChronicle) – De Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten heeft een rechtszaak aangespannen tegen haar voormalige president, Emsley Tromp, en zijn voormalige secretaris-directeur, Jerrald "Jerry" Hasselmeyer. De zaak betreft een vordering die de Centrale Bank heeft tegen de voormalige president en zijn secretaris.

Op 10 augustus 2016 deed het anticorruptieteam van het RST een inval in het huis van Tromp. Deze gerechtelijke acties waren het resultaat van een onderzoek dat begin 2016 was gestart en betrekking had op belastingfraude in de privésfeer.

De zaak tegen Tromp, bekend als "Sapphire", werd voor de rechter gebracht, waar de aanklager Tromp beschuldigingen presenteerde van belastingontduiking en vervalsing tijdens de periode van 2006 tot 2014. Tromp werd vrijgesproken van deze aanklachten zowel in de rechtbank als in hoger beroep.

Echter, in een civiele zaak in januari 2018 verloor Tromp van de Stichting Curaçao Strong and Autonomous. Deze stichting beschuldigde Tromp van wanbeheer en corruptie. De basis voor deze beschuldigingen was een rapport van de Algemene Rekenkamer, waarin een onverklaarbare som van acht miljoen gulden werd getoond onder bepaalde posten van de Centrale Bank, waarvoor Tromp geen gedetailleerde verklaringen had gegeven.

Zijn zwijgen over deze kwestie werd gezien als reden voor de beschuldigingen van corruptie tegen hem. Op 17 oktober 2017 werd Tromp met pensioen gestuurd. Nu eist de Centrale Bank een aanzienlijk bedrag van de voormalige president.

Consultatieve vergadering van de Directeur-Generaal van UNESCO met de Nationale Commissies van UNESCO van Caribische SIDS

(CuraçaoChronicle) – Onlangs heeft Curaçao de Consultatieve Vergadering van UNESCO met de Nationale Commissies van UNESCO gehost en medegeorganiseerd. In totaal namen 34 personen deel, waaronder secretarissen-generaal, vanuit Nederlandse, Engelse, Spaanse, Franse Caribische gebieden, en waarnemers uit Bonaire, Saba, Groot-Brittannië, het hoofdkantoor van UNESCO in Parijs, en de Nationale Commissie van Frankrijk.

Minister Sithree van Heydoorn benadrukte tijdens de opening van de vergadering het waardevolle belang van een goede vertegenwoordiging van de zorgen van Caribische SIDS over onderwerpen zoals klimaatverandering, de voortzetting van de Slavenroute, en tot slaaf gemaakte personen van Afrikaanse afkomst.

Assistent-Directeur-Generaal voor Prioriteit Afrika en Externe Betrekkingen, die UNESCO-Directeur-Generaal Audrey Azoulay vertegenwoordigde, Anthony Ohemeng-Boamah, benadrukte de belangrijke rol van de aanwezige landen om gebruik te maken van de mogelijkheid om openlijk met UNESCO en de verschillende secties die virtueel deelnamen aan de discussies in gesprek te gaan. Er zijn ook sessies over Afrikaanse prioriteiten en gender, die UNESCO's Globale Prioriteiten zijn, subregionale trends, uitdagingen, en kansen voor SIDS.

Gedurende deze dagen bespreken de secretarissen-generaal verschillende onderwerpen om bij te dragen aan het document dat richting zal geven voor de komende vier jaar voor de organisatie en haar lid- en geassocieerde lidstaten. Dit omvat het zogenaamde Programma en Begroting, voor 2026-2029/43 C/5.
Via de UNESCO SIDS-voorzitter werd een gesprek gevolgd door een panelgesprek georganiseerd over het onderwerp "UNESCO die optreedt met en voor SIDS", waarin werd ingegaan op het belang van SIDS in de Stille Oceaan en het Caribisch gebied voor UNESCO.